

Előfizetési díj:

Negyedévre . . . 1 frt.
Félévre . . . . . 2 frt.
Egész évre . . . . 4 frt.

Egyes szám 20 kr.

Hirdetések felvételnek
a kiadóhivatalban.

HERKULES

TESTGYAKORLATI KÖZLÖNY

SZERKESZTIK

PORZSOLT JENŐ   PORZSOLT KÁLMÁN

Megjelen havonként kétszer.

Szerkesztőség

és

kiadóhivatal:

Budapest, VII. kerület
Erzsébetváros, Akácfa-
utca 7. sz. I. em.

Kéziratokat vissza nem
küldünk.

Bérmentetlen leveleke
nem fogadunk el.

As „Achilles” Sport-Egylet, az „Aradi Korcsolyázó-Egylet,” a „Balaton-Egylet,” a „Beregszászi Korcsolyázó-Egylet,” a „Budapesti Kerékpár-Egylet,” a „Budapesti Korcsolyázó-Egylet,” a „Budapesti Torna-Egylet,” a „Budapesti Vasparipa-Egylet Előre,” a „Budapesti Sport-Club,” a „Debreczeni Korcsolyázó-Egylet,” a „Debreczeni Torna-Egylet,” az „Egyetemi Athletikai Club,” „Első Magyar Vívó-Egylet,” az „Érsekújvári Vívó- és Torna-Egyesület,” a „Fertői Csónakázó-Társaság,” a „Győri Csónakázó-Egyesület,” a „Kassai Korcsolyázó-Egylet,” a „Kölcsovári Athletikai Club,” a „Kölcsovári Korcsolyázó-Egylet,” a „Fővárosi Vívó-Club,” a „Körmendi Athletikai Club,” a „Kunszentmártoni Csónakázó-Korcsolyázó-Egylet,” a „Magyar-Óvári Torna- és Vívó-Egylet,” a „Magyar Velociped-Club,” a „Maros-Vásárhelyi Korcsolyázó-Egylet,” a „Lévai Torna- és Vívó-Egylet,” a „Lőcsei Korcsolyázó-Egylet,” a „Maros-Vásárhelyi Torna-Egylet,” a „Nagy-Bányai Korcsolyázó-Egylet,” a „Nagy-Enyedi Korcsolyázó-Egylet,” a „Nagy-Kanizsai Torna-Egylet,” a „Nagy-Küllői Korcsolyázó-Egylet,” a „Nemzeti Hajós-Egylet,” a „Neptun Budapesti Evező-Egylet,” az „Ó-Becsei Kerékpár-Egyesület,” az „Ó-Budai Torna-Egylet,” a „Pannónia Csónak-Egylet,” a „Pécsi Athletikai Club,” a „Pozsonyi Hajós-Egylet,” a „Pozsonyi Torna-Egylet,” a „Privigyei Korcsolyázó-Egylet,” a „Rimaszombati Korcsolyázó-Egylet,” a „Sátoralja-Ujhelyi Korcsolyázó-Egylet,” a „Salgó-Tarjáni Vasparipa-Szövetkezet,” a „Selmeczi Akadémiai Athleta-Club,” a „Soproni Korcsolyázó-Egylet,” a „Szabadkai Torna-Egylet,” a „Szarvasi Korcsolyázó-Kör,” a „Szegeói Csónakázó-Egylet,” a „Szegeói Korcsolyázó-Egylet,” a „Szegei Torna-Egylet,” a „Szekely-Udvarhelyi Korcsolyázó-Egylet,” a „Székesfehérvári Korcsolyázó-Egylet,” a „Temesvári Korcsolyázó-Egylet”
s az „Újvidéki Kerékpár- (Bicycle-) Egyesület”

HIVATALOS KÖZLÖNYE.

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter ő nagyméltósága 47,020. számú rendeletével ajánlja e lapot Magyarország összes tanintézetének.

A disztornák.

A téli évad egyik legszebb sporünnepélyét képezi a disztorna.

A midőn az atletika és velociped az őszi idény utolsó fecskéi gyanánt bezárják versenyeikkel a szabad-téri sportműködést; akkor öjnek nyilvánosság elé a tornaegyletek disztornáikkal.

Nem azt akarom mondani ezzel, mintha a tornaegyletek működése nem hatna ki a szabad tere is, nem is azt, mintha a nyár és őszt teljesen visszatartaná testük tovább fejlesztésében, de annyi kétségtelen, hogy a nyár, legalább a budapesti torna-egyletek működésében észrevehető pangást idéz elő; míg az őszt nagy része szervezési s több előkészületi teendők végzésével telik el.

Az őszt az, mely tornászainkat már a legszebb s legteresebb munkásságban találja.

Természetes tehát, hogy tornaegyleteink ez idényben sietnek a nyilvánosság előtt is beszámolni egyleti működésük előhaladásáról; egyttal úgy tagjai, mint azok rokonai és ismerősei, valamint a sportbarátoknak disztorna rendezésével egy kedves emlékü sport-ünnepet nyújtani.

Első sorban helyeztem, hogy az egyletek a disztorna tartásával nyilvános beszámolót adnak működésükről, és azt hiszem jól is értelmezem; mert, míg a közgyűléseken előterjesztett elnöki jelentések az egylet működésének minden ágára kiterjedhetnek írásban; ez, — legyen még oly remeke is a stílistikának, — hü ké-

pét nem nyújthatja az egésznek, de legkevésbé nem a tényleges testgyakorlati munkálkodásnak.

Tisztán kivehető volt a budapesti tornaegyletek tornaoktatási és tornázási irányelvei mindenkor a disztornákon. Szinte egy veres fonalként ri ki az irányelv az egyes egyletek működésében.

Az egyik egylet nagyobb számú tagjai daczára az egyöntetű testedzés szép képét nyújtja szabad és összgyakorlataiban, és a reá bizott tanuló ifjúságnak torna-gyakorlataival bemutatja a közép és alsó iskolák törvényben és rendeletekben előirt tornáztatási módját.

A másik egylet, bar kevesebb számú taggal, de szintén elismerésre méltó bizonyítékát adja disztornáival az egyleti tagok helyes irányban való vezetésének; megnyerve a tornázás tényleges barátjainak idősebb tagjait is.

Míg egy harmadik torna-egylet disztornáin tapasztalhatjuk azt az erőt és versenykedvet, mely csak a sport több nemével foglalkozó fiataloktól várható.

Bar minden disztornának megvan a maga egyforma színezete, de úgy a szakértő, mint a laikus előtt, érdekességéből nem veszített, és nem is fog veszíteni soha.

Örömmel üdvözöljük hazánk két első egyletét, mint kik ez évben is sietnek e szép ünnepélyek megtartásával kedves köteleességüknek megfelelni. Kedves köteleességnek nevezem pedig azért és pedig másod-orban a hivatalos beszámoló kötelezettség után, mert ez már inkább személyi indokokra vezethető vissza; ezzel örömet és mulatságot szerzünk rokonaink, hozzátartozóink s barátjainknak.

Vegyenek példát az országnak úgy tornaegyletei, mint az atletikai clubok; rendezzenek hasoulókép a tél folyamán ünnepélyeket, nevezzük azt bár házi viadálnak vagy disztornának: ez kötelességük. Tartoznak ezzel az igazgatósági és egyleti tagok a testedzés ügyének, s a nagy közönségnek.

Igen nagy érdekléssel várjuk azok lefolyását; az idej disztornák, — legalább a budapestiek, — remélhetőleg megvigasztalhatnak minden sportbarátot a felől, hogy a tornászat az idén sem marad el a múlt évi mögött, sőt haladást mutathat fel, mit a testedzés egyéb ágában sajnosan kelle nélkülözni.

Porzolt Benő.

Velociped ünnepély Bécsben.

Ez évi nov. 16-án Bécsben a legrégebb velociped egylet a «Wiener Bicycl» fennállásának hetedik évét fényes sport ünnepélyel fejezte be. A különben is igen kedvelt sport ünnepély fényét és érdekességét a legmagasabb fokra emelte az, hogy a világ jelenleg két legjobb művelocipedezője Kaufman és Mc. Anney amerikai professzionista is fellépett.

Az ünnepélyen a kerékpár-korcsolyázó pálya helyiségében igen diszes és nagy közönség jelent meg s gyönyörködött a szabatosan kivitt és igen jól sikerült mutatványokban.

A műsor első számát a Wiener Bicycl club tagjainak felvonulása képezte, mely valóban szép képet nyújtott.

Ezután a két amerikai «Star-Bicyclen» jött be. Mutatványaik a legnagyobb bámulatba ejtették a közönséget ezeket látni kell, hogy fogalma legyen azon műgyakorlatokról, melyeket a Herkulesben is ismertetett Stargépen vittek. (A Star gép az hol a kis kerék elől van, s a nagy kereken van a nyereg).

Harmadik szám a velociped iskola előadva 16 egyleti tag által, a legnehezebb gyakorlatoknál is tapasztalt biztonság elegancia hangos tetszés nyilvánításra bírta a néző közönséget.

Ezután jött a bécsi velocipedezők kis kedvence a 6 és fél éves Silberer Herbert; a Wiener Allgemeiner Sport Zeitung szerkesztőjének fia. Ez a kis gyermek oly biztonsággal vitte keresztül gyakorlatait, minőt felnőtteknél is ritkán láthatni, a műgyakorlatai pedig egy öreg mesternek is dicsőségére váltak volna. természetesen tehát hogy a közönség tüntető tapsviharral jutalmazta meg őt.

A «hatos» előadva hat egyleti tag által szintén dicséretet érdemelt.

Hatodik számát Kaufman kétkerekű gépén véghez műgyakorlatai képezték. E lapok nyári számai egyikében ismertetve voltak már részben a Ronacher-féle helyiségben kivitt gyakorlatai. A mit azon a kis helyen láttunk tőle valóban hihetetlennek látszott, de most e nagyobb helyiségben, hol gyakorlatait nem akadályozta szűk kis tér, oly elragadtatásba hozott minden nézőt, minőt csak Kaufman képes elérni.

„Hires magyar párbajok.

Érdekes könyv jelenik meg a napokban a magyar könyvpiacon a fennebbi cím alatt. Targyát csupa magyar párbajtörténet képezi, főleg jelen századbeli párbajok, de azok közül is csupán azok, melyek a «hires» jelzőt méltán megérdemlik. A mű szerzője Kaczián y Géza, az ismert nevű szépirodalmi író, ki rendkívüli szorgalommal gyűjté össze részint művekből, részint egykoru leírásokból és kortársak etbeszéléseiből könyve anyagát, melyet aztán egy novellista ügyességével tett érdekes olvasmánygyá.

Könyvében azonban nemcsak a modern párbajtörténetek szerepelnek, hanem — a mit még eddig, egyetlen könyv nem érintett — a régi magyar párbajokat is fölvevé, az Árpádok korától a XVIII. századig. Kiterjeszkedik még a régi magyar párbajszokásokra, a kihívás módjára, az «igazlátók»-nak nevezett segédek szereplésére stb., melyek művét egyttal a történelem szempontjából is méltányolható olvasmánygyá teszik.

E könyvből, melyet szerző Bolgár Ferencz barátjának ajántott, itt közöljük mutatványul azt a részt, mely a régi magyar párbajokról szól.

A régi magyar katonai párbajoknak, melyeket őseink harcoközbeu vagy harczdöntőleg vívtak ütközet előtt, számát igazán legiónak lehet mondani. Szigoru értelemben vett párbajnak se Szent László párharczát Ákos kún vezérrel nem tarthatjuk, miután az csak a harcban történt s egymást keresve bár, találtak egymásra; se Mikola vitéz párharczát Frigyes osztrák herczeggel 1246-ban a Lajtha mellett, midőn IV. Béla király a szomszédos német császár galád fogadása felett felindulva, a orosz szomszédnak haddal fizette vissza a furcsa vendégszeretetet. Mikola itt Frigyes herczeggel kapva össze az ütközet hevében, azt szájába ütött lándzsájával megölte. Hasonlag nem volt még pár-

baj Miklós püspök harcza a mohi pusztán 1241-ben, midőn az ütközetben Ratu khán egyik előkelő emberét rövid tusa után levágta,

Azonban valóságos katonai párbaj volt a történelem által legrégebb gyanánt említett e nemű magyar párviadal, melyet Béla herczeg, a későbbi I. Béla magyar király Lengyelországban Miczislav fejedelem helyett vitt a pomeráni pogány óriással 1036-ban. E párbaj előzményeit jóformán minden iskolásgyermek ismeri. Az öreg István király nejének rokonai, különösen Péter, a későbbi király az Árpád-házbeli herczegek ellen áskálódván, azokat maga az öreg király küldé Lengyelországba, hol biztonságban lehetnek. Ide a három herczeg: Endre, Béla és Levente ép akkor érkeztek meg, midőn Miczislav fejedelem a pomeránok ellen hadat viselt. A pomerán fejedelem, egy óriás termetű bajnok azt az ajánlatot tette Miczislávnak, hogy vivjon meg vele ő, vagy valamelyik fia s a ki győz, azé legyen mindkét ország. Miczislav azonban agg volt, gyermekei zsenge koraak, nem voltak párbajra valók. Béla herczeg ajánkozott helyettük s kiállott a viadalra, melynek vége az lett, hogy Béla a pomeránok óriás fejedelmét levágta. E tetteért uralkodó lón Pomeránia felett és Miczislav szép leányát, Richezát, nőül nyerte.

A régi katonai párbajok aranykora azonban a XVI. század volt, az ellenkirályok uralkodása, majd a hosszasan folyt török harcok alatt. Ki győzné azt a számtalan katonai párbajt felsorolni, melyek jóformán minden esata előtt vívtak s külön is, csupa harcragyból, egyéb személyes indok nélkül. Hogy a vegyes házbeli királyok alatt se szünetelt a kard s azzal együtt a párbajkedv, bizonyítja Mátyás király egyik dalijának, s még a nagy király életében horvát bann) lett Geréb Mátyásnak párviadala Jajcza alatt [1465] egy Musztafa nevű törökkel, kivel a legpróbáltabb

A lehetetlenséggel határos műgyakorlatokat vitte keresztül oly könnyűséggel és biztonsággal minőt velocipeden még nem láttunk.

Utána Mc. Anney ismét Star géppel jött ki, s csinált igen szép műgyakorlatokat.

Két ily kitünő professionista után merészségnek tűnik fel amatőrök részéről műgyakorlatokkal való fellépés, de az a három bécsi kik mégis ki mertek a perondra jönni letudták kötni a közönség figyelmét ezek daczára is, s jól kiérdemelt taps között vonultak vissza, hogy helyet adjanak ismét a két amerikainak, kik most egykereki gépen szebbnél-szebb gyakorlatokat produkáltak.

A szépen sikerült sport ünnepélyt tánczestély követte.

Kaufmen és Mc. Anney és a kis Silberer emlékérmeket kaptak a rendező bizottságtól.

S. Z.

Korcsolya-egyletek országos szövetsége.

A budapesti korcsolyázó-egylet ez év jan. 9-én felhívást intézett az ország korcsolyázó-egyleteihez, hogy a január 28-án tartandó gyűlésen képviseltessék magokat kiküldött tagjaik egyike, vagy egy idegen megbízott által egy országos korcsolyázó szövetség megalakíthatása céljából.

Az ezen időre ép bekövetkezett lanyha hőmérsék, de talán még inkább az egyletek és sportembereknél általában mindig meglevő, — hogy gyengén fejezzem ki magamat, — lustaság és közöny, megsemmisítette, vagy legalább is elhalasztotta e szép és igen üdvös törekvését a Budapesti korcsolyázó-egyletnek.

Nem csodálkoznék rajta senki, ha e szép törekvésnek meghiusulása után lemondana a budapesti korcsolyázó-egylet minden további munkáról és igyekezetről egy szövetség megalkotása végett.

De hogy ez ügyet elejtenie, daczára mindennek még sem szabad, az azt hiszem, nemcsak az én véleményem, hanem mindenkié, ki a korcsolyázás elterjedését kívánja, s azt munkásságával, tanácsával elősegíteni óhajlja és bírja.

A magyar sport-férfiak sokat emlegetett erényei között nem a legutolsó a «csigaszerű gyorsaság», akarom mondani a «fontolva haladás.» Ott a hol a háztető ég, még hajba képesek kapni azon kérdés fellett, vajjon lebontandó-e a tető, avagy a szomszéd udvar kutjából hordott vízzel eloltani; s a midőn már a harmadik ház ég, döntik el szavazattöbbséggel egyik vagy másik felé a vitát. Ez idézi elő aztán azt az eredményt is, mely a korcsolya-egyletek szövetségének megalaku-

magyar vitézek se mertek megmérkőzni, míg végre Geréb sikra szállt ellene és fejét a király lábai elé tevő; ép úgy a nagyerejű Jaksich Demeternek párviadala, a Mátyás halálát követő esztendőben 1491-ben, midőn Dobzse László király saját testvére, Albert ellen viselt hádat s Kassa alatt Albert táborából egy hetyke tatár állott ki, bizván rettenetes Góliáth-magasságában, hogy vele senkise mer összetűzni. Jaksich Demeter azonban bátran szembeszállt vele s az első összecsapásnál levétvén őt lováról, sebtén fejét vette. A híres Kinisy Pálról is maradt fenn még korábbi időből egy bajviadaltörténet, melyben a magyar Herkules azt bizonyította be, hogy bár erővel még inkább győzte, mint bárki más, ez egyszer azonban inkább észszel győzött. Mátyás király fővezérének, Magyar Balásznak táborában, a török ellen hadakozván, egy török bajnok a nagyhirű Kinisy Pállal akart minden áron megvívni. A molnárinasból lett hadvezér, ki rendesen két karddal szokta aprítani a törököt, ki is állott a tusára, de előbb azzal barátságosan kezét fogott, azt mondván, hogy ő mindenkivel, kit bajrivással megemberel, előbb kezét fog. A gyanuflan török odanyújtá izmos jobbját, Kinisy azonban azt úgy összeroppantá, hogy minden körme alul kiserkedt a vér és ujjai összepréselve maradtak. Mielőtt így kardot ragadhatott volna, Kinisy hirtelen kirántá hatalmas pallosát és ketté hasítá a török kopasz koponyáját.

A XVI. századbeli katonai párbajok a magyar és a török vitézek által igazi sportból üzettek. Számos híres bajnok veszté ily módon életét, így pl. 1502-ben Pongrácz Kristóf, nagyreményű ifju hős, kit Gyula vára alatt, hol Kerecsény László táborában katonáskodott, a szokásos hősi mérközések egyikében ölt meg egy török harcász, hasonlólag Pethő Kristóf, ki két ízben vívott győzelmes párbajt török bajnokok ellenében s

végre is 1600-ban török fegyver által hullott el Bolondvára alatt.

Lehet, hogy a krónika szivesen hallgat a magyar daliák veszteségéről, de bizonyos, hogy sokkal több adatot találunk olyat följegyezve, melyben a magyar bajnokok lőnek győzedelmesek, mint melyek a törökök dajadalt hirdének. Ime a fönnebbi két esettel szemben: Magyar Balint, jeles vitéz, I. Ferdinand és Miksa királyok idejében egy Musztafa nevű török vitézt vágott le párviadalban 1540 tájt s később is, hatalmasága által elbizakodva, eleinte csak a törököt, majd a magyarokat is pusztítá és rabolta s ez uton szép vagyont szerzett; Kéry Balázs dunántuli származásu dalia, ki 1521-ben Jajcza alul a törököket vakmerő bátorságával elriasztá, 1524-ben egy Gem nevű agával vívott bajt, ki őt kihívta. Az első összecsapás oly heves volt, hogy Kéry lovastól együtt elbukott. Mindenki elveszettnek hitte már a hőst, miután a török ráhajtott tüzes paripájával és legázolni akarta. Azonban Balázs kikerülve a vészhozó dárdát és lovat, a török ballábszárát egy csapással lecsapta, úgy, hogy az eszmástól földre hullt. Utána persze a török is, kit Kéry gyorsan lenyakazott.

Híres volt még Hobordánszky János 1528-iki párviadala Kászón nevű török vitézzel, ki később budai basává lőn. Hobordánszky nagyhirű bajnok volt s a lovasok vezére ez időben Jajczában, melyet a törökök ostromoltak. Kászón őt kihívatta s Hobordánszky egy szál karddal, sisak, paizs és páncél nélkül állott ki neki. Mindketten súlyos sebeket kaptak és adtak, de a levert török javára közboléptek emberei, elismervén azt, hogy Hobordánszky a győztes. Midőn a várat ez ostrom folyán főladták a magyarck, a törökök tiszteletben tarták és megkimélték a sebeiben fekvő Hobordánszkyt, kit később Szapolyai János király, — egy ellen

lásánál is tapasztalható volt, hogy tudomásunk szerint csak egyetlenegy egyesület, a löcsei, képviseltette volna magát a gyűlésen, ha az ugyan megtartható lett volna.

Tegye meg a budapesti korcsolyázó-egyesület ez idén is a kísérletet, írja ki azt jó előre, azt hiszem így lesz eredménye.

Van az országnak legalább papíron több mint 80 korcsolyázó-egyesülete, valóban impozáns eredményt lehetne elérni egy szövetség helyes működésével a korcsolyázás terjedése érdekében.

Még csak december elején vagyunk, pár nap alatt szét lehet küldeni autografált leveleinket egy január 10—20. közti időre. Ekkor legvalószínűbb még a szép idő, mely az egyidejűleg okvetlenül rendezendő országos korcsolyaversenynek is kedvezne.

Elég idő a versenyekre való elkészülésre is, de meg a szövetségi alakuló gyűlésen előforduló ügyek szorgos megvitatása után egy utasítással ellátott megbízott kiküldésére is.

A szövetségi megalakulás megkönnyítése és sikerre való kilátás érdekében feltétlenül szükségesnek vélem az alapszabálytervezetét megküldeni minden egyesületnek. Ezzel a nagy távolból való kiküldetés is feleslegessé tétethetik. Ha az egyesületek változatlanul, avagy beszurt megjegyzések feltétele mellett hivatalosan elfogadottnak nyil-

elkötött merénylete miatt — börtönbe varratva, a Dunába fojtatott.

A régi magyar főpapok egyik legtipikusabb alakjának, az »ecclesia militans« egyik tagjának, a híres Beriszló Péter veszprémi püspöknek s auraniai perjelnek is volt győzelmes párbaja a szendrői török parancsnokkal Bali szandzsákvajdával 1513-ban, a Dubicza és Kostajnicza között vívott csatában. E hős pap, kit diplomáciai érdemeiért Ulászló király 1512-ben horvát bánná nevezett ki már előbb is jeles szolgálatokat tett ekesszólásával a királynak Miksa német császár előtt 1508-ban és a petrikóvi lengyel országgyűlésen 1510-ben, mint Ulászló követe. Bánná kinevezetvén, a brevariumot és bibliát egyelőre félre tette és kardot kötött. A szendrői vojvoda Bali épp akkor tört be Horvátországba, a Száva és Anna közét dulva pusztítgatva s a harcias bán jelentéktelenül kis seregével indult ellene s Dubiczánál rajta ütött a tulnyomó erejű török csapatra aug. 25-én. Az elől nyargaló püspök-báznak Bali vajda a török vezér lovagolt ellenébe s a két vezér közt hatalmas harc fejlődött ki, melyben Beriszló Péter buzogányával akkorát sujtott a vajda kontyára, hogy az egyszerre lefordult lováról.

Íly győzelmes párbaj tette 1514-ben Dózsa Györgyöt nagy emberré, midőn a helgrádi ostrom alatt a török spahik vezére, Ali aga nagy fenszóval hitt ki bármely magyart bajviadalra. Dózsa György állott ki eleje s iszonyu erejével olyat sujtott a törökre, hogy annak panczélos jobb karját vállban leszelve, egyszerre földre hullt. Mire aztán ő könnyű szerrel bánt el a törökkel.

vánítanak a tervezetet s azt aláírva felküldenek a nagygyűlésre.

Azt hiszem készen van már a múlt évről e tervezet vagy ha még nem volna hamar össze lehet egyet ütni, tegyük ezt uraim, ne fagyjon be ez idényben is ezen üdvös terv.

Balogh Károly.

Palicsi korcsolyaversenyek.

A «Szabadkai Achilles sportegyesület» által Palicson 1889. január hó 6. és 13-án megtartandó nemzetközi és országos jégünnepély és korcsolya-versenyek sorrendje:

I. Fölvonulás. Az összes jelenlevő jégsporthoz kedvelők közreműködésével.

II. Jégvelő czipéd-verseny. Távolság 100 méter. Zárt verseny. Díjak: arany érem az elsőnek, ezüst érem a másodiknak és bronzérem a harmadiknak.

III. Síkverseny. Korcsolyaverseny 1 ang. mértf. távolságra. Nyílt verseny. Díjak: ezüst érem és tiszteletajándék az elsőnek, bronzérem a másodiknak.

IV. Akadályverseny Korcsolyaverseny $\frac{1}{2}$ ang. m. távolságra, 12 akadályal. Nyílt verseny. Díjak: arany érem az elsőnek, ezüst érem a másodiknak, bronzérem a harmadiknak.

V. Síkverseny. Korcsolyaverseny 3 ang. m. távolságra. Nyílt verseny. Díjak: ezüst érem és tiszteletajándék az elsőnek, ezüstérem a másodiknak és bronzérem a harmadiknak.

VI. Gátverseny. Korcsolyaverseny 100 méter távolságra, 3 gáttal. Zárt verseny. Díjak: elsőnek ezüst érem, másodiknak bronzérem.

VII. Küzdelem a vándorserlegért. Táv: 10 ang. mértföld. Nyílt verseny. Második küzdelem. Védő: Kiss Ervin a «B. V. E.» tagja. (Az 1888-ban elért verseny eredménye 10 a. mf. távolságra 38 percz 11 másodperc.) Díjak: az első küzdelem alkalmával az elsőnek bajnokjelöltség és ezüst érem és tiszteletajándék, másodiknak ezüst érem, harmadiknak bronzérem. A második küzdelemnél a védő bajnok címet, arany érmet és a vándorserleget nyeri, a második ezüst, a harmadik bronzérmet nyer.

VIII. Síkverseny. Korcsolyaverseny 500 méter távolságra. Zárt verseny. Elsőnek ezüst érem és tiszteletajándék, másodiknak ezüst érem, harmadiknak bronzérem.

IX. Jégvitorlás-verseny. Távolság: 10 kilométer. Nyílt verseny. Indulhat minden ez országban készült jégvitorlás. Díjak: elsőnek egyeleti aranyérem és tiszteletajándék, másodiknak ezüst érem, harmadiknak bronzérem adatik.

Nevezési zárnapp 1889. január hó 1-én déli 12 óra. Mind e versenyeknél a «Szabadkai Achilles-Sportegyesület» általános és részletes versenyszabályai irányadók. Tét 5 frt, bánat 5 frt. Jelentkezések elfogadtnak Vermes Lajos elnöknel Szabadkán.

Az «Achilles Sport-Egyesület» igazgató választmányának 1888. november hó 16-án tartott választmányi üléséből.

Nagybudafalvi Vermes Lajos,
nemzetközi bajnok, «A. S. E.» alelnöke.

Matkovich Miklós,
vezető.

Szoboda Lajos,
az «A. S. E.» jegyzője.

A tornatanítás iskoláinkba.

VI.

Az intézet neve: Ev. ref főtanoda Marosvásárhelyt.

A torna tanár neve: Chevassus Ferencz.

Fizetése: 500 frt.

Képesítése: Főgymnásimokra.

Heti óráinak száma: 16

A tornászó növendékek száma: 210.

Tornaszerek száma: 16. (kézi szerek: 40 drb. fabot, 20 drb. ugrórud, 40 pár súlyzó.)

A felmentettek száma 7.

Milyen a tornázó helyiség: A tornaterem az emeleten van, hossza 15 m. szélessége 10 m. magassága 5 m. földje cserfahéj.

A növendékek előhaladása: jó.

Rendeztetnek-e tornakirándulások: Igen

Rendeztetnek versenyek: Igen.

Tartatnak-e katonai gyakorlatok: Igen a m. k. honvéd gyakorlati szabályzat szerint, és vívás az önként jelentkező VII. és VIII. osztályosoknak.

Minő tornászati könyvek vannak a tanári könyvtárban: 4 magyar 5 német és két francia.

Mélyen tisztelt Szerkesztő ur! Kötelességemnek ösmerem én is rövid vázlatát adni főtanodánk testgyakorlati működéséről. Már többször olvastuk a Herkules lapban a játszóhelyiségek szükségét fejtegető cikkeket, most is kérném azt adataim után újból felemlíteni sziveskedjék. Ez oly tárgy melyet eléggé hangoztatni nem lehet mert ez a mostani kedély nyomasztó és egészség rontó középiskola tanterv mellett, annyira sürgős, hogy azok létesítését és ezzel a fiatalságba a játékok iránti kedv felébresztését tovább halasztani bűn volna; Ön vau tisztelt szerkesztő ur hivatva annak messze hordó fontosságát kimutatni,

Chevassus Ferencz,

torna vivőmester.

A midőn e beküldött adatokból arról győződünk meg, hogy a marosvásárhelyi ref. főtanodában a testgyakorlati oktatás minden kívánalomnak teljesen megfelelően vezetetik, egyszersmind örvendünk, hogy a játszóterek iránt többször tett felszólalásunk Chevassus Ferencz-nél e kitűnő szakférfinál is helyeslésre talált. Teljesen jogosult felszólalása, s nem lehet eléggé kárhoztatni azon hanyagságot, mellyel ez ügyben mindenütt találkozunk.

VII.

Az intézet neve: nagybányai állami főgymnasium.

A tornatanár neve: Havasy Mihály.

Képesítése: algyymnasiumra.

Fizetése: 500 frt jutalomdíj.

Heti óráinak száma: 16.

A tornázó növendékek száma: 222.

A torna alól fölmentettek száma: 3.

Tornaszerek száma: 145.

Milyen a tornázó helyiség? téli és nyári.

A növendékek előhaladása: Igen kielégítő.

Rendeztetnek-e tornakirándulások? Igen.

Rendeztetnek-e versenyek? Nem.

Tartatnak-e katonai gyakorlatok? Igen.

Minő tornászati könyvek vannak a tanári könyvtárban?

Ravenstein, Kellen és Matolay torna kézikönyve.

A szabályszerű tanítás kívánalmainak úgy látszik teljesen megfelel ez intézetben Havasy; csak a versenyek nem tartását lehet felróni, — uézetünk szerint, — hibának. Az ifjúságra mindenesetre csak üdvösen hat, egy tornaverseny reudezése ennek megtartását melegen ajánljuk tornatanárainknak.

VIII.

Az intézet neve: kassai m. k. állami főreáliskola.

A tornatanár neve: Halácsy Antal.

Képesítése: polg. isk. és középisk.

Fizetése: 500 frt és minden párhuzamos osztályért 50 frtot szokás kiutalványozni.

Heti óráinak száma: Ez évben egy párhuzamos osztálylyal 18.

A tornázó növendékek száma: 271.

A torna alól fölmentettek száma: 10.

Tornaszerek száma: 14. 40 drb. fabot, de rosszak.

Milyen a tornázó helyiség? padozott.

A növendékek előhaladása: kielégítő.

Rendeztetnek-e tornakirándulások? nem.

Rendeztetnek-e versenyek? csak futás, néha.

Tartatnak-e katonai gyakorlatok? igen.

Minő tornászati könyvek vannak a tanári könyvtárban? semminő.

Jegyzet: javítások kívánatosak.

A „Neptun“ budape-ti evezős-egylet f. év nov. 29-ki közgyűlése és banquette-jéről.

A «Neptun» idei közgyűlése — méltóan az év dicősége és diadalaihoz — emelkedett hangulatban folyt le. Hieronymi Károly elnöklete és kitűnő vezetése alatt álló választmányának, az egylet 1887/888 ik évi működéséről összeállított jelentéséből jövő számunkban bő kivonatokat adván, itt csak örömmel constatáljuk azt, hogy elnökké egyhangu leikesedettséggel újból Hieronymi Károly választatott meg. Alelnökké: Dr. Hauser Adorján. Titkárrá: Dr. Perger Ferencz. Pénztárnokká: Kleiner Gynla. Művezetővé: Csizik Béla. Szertárnokká: Mészáros Ferencz. Választmányi tagokká: Ifj. Adám Károly, ifj. Dr. Várady Gábor és Saxlehner Andor. Számvizsgálókká: Nérey Ödön, Bánhegyi Arpad és Rauchbauer Antal.

A közgyűlés elhatározta, hogy egy vitorlás peror hajó tanulás céljából Jamstól mielőbb beszerzendő.

A 2-ik fontosabb határozat — mely egyuttal alapszabály változtatást is fog involválni — a pártoló tagok évi díjjaink 10 frtról 5 frtra történt leszállítására vonatkozott.

A közgyűlés után az Andrassy-uti «Ruscher» egyik emeleti salonjában ünnepélyes «banquette» tartott. A lelkes toastok közül első volt Perger titkáré a közszeretben álló elnökre, utánna Hauser alelnök a vendégekre, (König partkapitány és Szendey inspektor, Csizik stb.) Dr. Csizik a jeles skyffistára Stettnerre, Mészáros ifj. Várady Gáborra, Dr. Stettner a sport irodalomra és annak képviselőjére Porzsolt Gyulára. Ezek után Hieronymi elnök szólott, meleg hangon köszönte újbóli

megválasztását és hangsúlyozta, hogy se az egyesület se annak érdemes győztesei ne sok súlyt fektessenek a hiúság külső jeleire az érmek és serlegekre, hanem mint a görög hősök saját testi erejük és ügyességük állandó fejlesztésében találják legszebb gyönyörüket és jutalmukat.

Utolsó szónok Porzsolt Gyula volt, ki mindkét sportlapunk nevében megköszönte kitüntetését és az izmos egyesület elnökére, győzteseire újabb győzelmeikre és az általuk szeretett szépekre üritette poharát.

J.

Uj angol velociped recordok.

Angliában a velociped szövetség nagy gyűlése legközelebb hivatalosan megállapította és közzétette a velocipeden legutóbbi időben elért legjobb eredményeket; közöljük ezt összehasonlíthatás czéljából.

Kétkerekű velocipeden.

F. J. Osmond Brixtonból ez évi sept. 12. a londoni Christal palotában $\frac{1}{4}$ aug mértföldet (repülő starttal) $33\frac{4}{5}$ mp. egv ang. mértföldet 2 $31\frac{4}{5}$.

H. E. Laurie Worcesterből ez évben aug. 31-én.

11 ang. mértf.	31 p.	$04\frac{1}{5}$ mp.	17 ang. mtf.	48 p.	$28\frac{2}{5}$ mp.
12 " "	33 "	$59\frac{1}{5}$ "	18 " "	51 "	$25\frac{1}{5}$ "
13 " "	36 "	$52\frac{4}{5}$ "	19 " "	54 "	10.
14 " "	39 "	49.	20 " "	56 "	$58\frac{2}{5}$ "
15 " "	42 "	$42\frac{2}{5}$ "	21 " "	59 "	$48\frac{4}{5}$ "
16 " "	45 "	$37\frac{2}{5}$ "			

1 óra alatt a legnagyobb távolság 21 ang. mtf. 125 yard.

Háromkerekű velocipeden.

H. H. Samson Lang Eatonban, aug 31-én $\frac{1}{4}$ a. mtfdet $39\frac{1}{5}$;

$\frac{1}{2}$ ang. mtföldet 1 p. 17 $\frac{3}{5}$ mp. alatt.

C. E. Taylor Long Eatonból sept. 19 én 6 a. m. 17 p. 25 mp.

J. B. King Coventryban június 13 án.

9. ang. mrtf.	26 p.	$16\frac{3}{5}$ mp.	15 ang. mrtf.	44 p.	$17\frac{1}{5}$ mp.
10 " "	29 "	$10\frac{2}{5}$ "	16 " "	47 "	$15\frac{2}{5}$ "
11 " "	32 "	$09\frac{2}{5}$ "	17 " "	50 "	$15\frac{2}{5}$ "
12 " "	35 "	$06\frac{2}{5}$ "	18 " "	53 "	$13\frac{1}{5}$ "
13 " "	38 "	$07\frac{2}{5}$ "	19 " "	56 "	$14\frac{4}{5}$ "
14 " "	41 "	$09\frac{1}{5}$ "			

Egy óra alatt a legnagyobb távolság 20 ang. mrtf. és 480 yard.

Kétüléses Tandem-Bicycle:

1 ang. mrtf	2 p.	58 mp.	11 ang. mrtf,	34 p.	09 mp.
2 " "	5 "	56 "	12 " "	37 "	13 "
3 " "	9 "	— "	13 " "	40 "	23 "
4 " "	12 "	03 "	14 " "	43 "	32 "
5 " "	15 "	12 "	15 " "	46 "	43 "
6 " "	18 "	19 "	16 " "	49 "	50 "
7 " "	21 "	25 "	17 " "	53 "	02 "
8 " "	24 "	44 "	18 " "	56 "	13 "
9 " "	27 "	53 "	19 " "	59 "	15 "
10 " "	30 "	$58\frac{4}{5}$ "	20 " "	1 óra 02 "	$16\frac{2}{5}$ "

Kétüléses Tandem Tricycle:

J. S. Smith és neje Long Eatonban okt. 1-én.

26 ang. mrtf. 1 óra 26 p. $51\frac{4}{5}$ mp. 29 ang. mrtf. 1 óra 37 p. $03\frac{3}{5}$ mp.

27 ang. mrtf. 1 óra 30 p. $14\frac{3}{5}$ mp. 30 ang. mrtf. 1 óra 40 p. $24\frac{1}{5}$ mp.

28 ang. mrtf. 1 óra 33 p. $36\frac{2}{5}$ mp.

Ezek a jelenlegi legjobb eredmények az angol velocipedező versenypályákon.

KÜLÖNFÉLÉK.

— **A budapesti (budai) tornaegylet,** december 7-én pénteken kettős ünnepet ül. Este 6 órakor megtartja saját helyiségében évi disztornázását és ennek befejeztével leleplezi az emléktáblát, melyet a király az egyesület egyik disztornázásán való megjelenésének megörökítésére a tornacsarnok belsejében állítottak fel. A műsor a következő: a) A bevétel után szabad gyakorlatok vasbottal, vezényli Zsinger Mihály egyleti művezető. b) Szeretornázás és pedig: 1. csapat: rohamdeszák, előtornász Bély Mihály; 2. csapat: bakon, előtornász Zsinger Árpád; 3. csapat: magas korlát, előtornász Exner Győző; 4. csapat: magas ugrás, előtornász Dürr Károly. c) Iskolatornázás a lovon. d) Versenytornázás a lovon. e) Versenybirkozás öltre. f) Díjak kiosztása. g) Leleplezési beszéd. h) Kölcsey Hymnus. Jegy nélkül a csarnokba senki sem léphet. Hölgyek számára ülő helyek tartatnak fenn, uraknak pedig álló helyek jelöltetnek ki. Az ezekre szóló jegyek az egyesületi torna csarnokban kaphatók. A kettős ünnepet társas vacsora fejezi be.

— **Az egri korcsolyázó-egyesület** m. hó 18-án tartotta meg szokásos évi közgyűlését az egri takarékpénztár helyiségében; az egyesület rendes tagjai igen szép számának részvéte mellett a közgyűlés legfontosabb részét az újonnan átdolgozott egyesületi alapszabályok bemutatása képezte, mely csekély változtatással elfogadva, annak a m. kir. belügyminiszterhez leendő felterjesztésével az egyesület elnöke és jegyzője bizattak meg. A pénztár megvizsgálása czéljából egy 3 tagú bizottság küldetett ki. — A jövő évi választások határnapjául 1889. évi január hó 5-ike jelöltetvén ki, a megjelent szavazás körüli teendővel egy 3 tagú szavazatszedő bizottság bízott meg, s miután szavazati joggal csak azok bírhatnak, kik rendes tagokul beiratkozva, az alapszabályokban meghatározott kötelezettségeiknek eleget tettek, elhatározottak, hogy az egyesületbe való beiratkozás már m. hó 19-étől volt eszközölhető.

— **Gyalogverseny.** A K. A. C.-nak 1888. nov. 18 án folyt le a redouttól a szászfenesi hidig és vissza a kezdők számára hirdetett gyalogversenye, mely mintegy megemlékezése az ezelőtt 5 évvel a club keletkezésekor tartott versenynek. Az ut 14 km Akkor Schopf Mihály volt 20 pályázó közt első 99 perczcel, kmre átlag 7 p. 4 mp.; most Boheczel Sándor nyert első díjul, bronzérmel 90 perczcel, km. átlag 6 p. 25 mp. alatt téve meg. Az ut jó volt, de visszajövet akadályul szembe fútt a szél. Az eredmény elég jónak mondható, tekintve

a rossz szelet, az onban még jobbat is remélt az ember, ismerve Boheczelt, ki két éve már rendkívüli tagja a clubnak, a gyakorlatok szorgalmas látogatója, s a kolozsvár-marosvásárhelyi, nagy-enyedi és besztercei gyakorlatokon versenyeken kívül derék módon vett volt részt. Jó második 1 percz különbséggel Ferenczi Károly egy pár kardot nyert. Mindketten kitünő kondícióban. Boheczel egy ora mulva hatalmas rökavadászatra indult a társasággal. A más két versenyző hátramaradt egyik kevés távolságra, másik jó messze. Versenyzőket Kolozsváry János és Borbély György kísérték bicyclin. — Versenybírók voltak: Dr. Istvánfy Gyula e. tanár, Albert Károly, Dupky Ferencz és Borbély György.

— **Az aradi korcsolyázó egyesület gyűlése** mult hó 18-án tartatott meg a kaszinóban Tedeschy Viktor elnöke alatt. A tagok szép számban jelentek meg. — Jelen voltak többek között: Boros Vida, Kádbédy Kálmán megyei t. főjegyző, Páris Gábor megyei aljegyző, Zikó János, dr. Steinitzer Pál, Vannay Gyula, Oláh Elemér, Ursitz Vazul, Dániel Endre, Aknay Andor, dr. Sallai Béla, dr. Vertán Oszkár és dr. Páris Lajos. Tedeschy Viktor igazgató hosszabb beszédben megnyitja a közgyűlést, mire Oláh Elemér titkár felolvasta az elmúlt évi jegyzőkönyvet, mely egyhangulag tudomásul vetetik. Ezután az igazgatóság évi jelentése és pénztári kimutatása olvastatott fel, melyből kitűnik, hogy az egyhútnak, 1886—7-ik évről fennmaradt 622 frt 64 kr. készpénze. Ezzel összes bevétele 1887—8-ik évben 3103 frt 4 kr. Kiadása 2437 frt 79 kr. A pénztár álladéka jelenleg 665 frt 25 kr. Az elmúlt évi pénztári kimutatások szerint az egyleti tagok száma pedig 43-mal szaporodott. A pénztárnoknak és a számadásokat felülvizsgáló bizottságnak a szokásos felmentvény megadott. Steinitzer Károly indítványozza, hogy a pénztárnokot lelkiismeretes fáradozásaiért a közgyűlés 10 darab 20 frankos arany jutalomban részesítse. Az indítvány elfogadott. — Boros Vida indítványozta ezután, hogy a városligeti tó környéke parkiroztassék ki, a tó végében egy diszes csatorna építtessék és szikladiszszal el látva zuhataggá alakíttassék. Az egész mindössze 200 frtba kerülne. Az indítvány egyhangulag elfogadott. Ezután kisorsoltattak a következő számú korcsolyaegyleti részvények: 46, 128, 30, 141, 151, 44, 23, 135, 191, 182, melyek február 15-ig, öt o. é. forintban fognak az egyesület pénztáránál beváltatni. E határidőn túl be, nem váltott részvényjegyek az egyesület ajándékaul loznak, tekintetni. Miskey Antal egyesületi szogának 11 évi szolgálata után a közgyűlés a jövő évre is megszavazta az évi 120 frt kegydíjat. Miután a régi tisztviselői kar letette mandátumát: az új tisztviselői kar választására került a sor. Korelnökül Steinitzer Károly, jegyzőül Vannay Gyula, szavazatszedő-bizottság tagjaiul dr. Páris Lajos, Zikó János és Oláh Elemér kértettek fel. A szavazás erre megkezdődött és az új tisztviselői kar a következőleg alakult meg: Elnök: *P. recz György*; igazgatók: *Boros Vida* és *Tedeschi Viktor*, pénztárnok: *Keresztes Mihály*, ügyész: *Müller Károly*, titkár: *Dániel Endre*, választmány: *Steinitzer Károly*, dr. *Müller Lajos*, dr. *Kádbédy János*, dr. *Institoris István*, *Probst Mihály*, dr. *Páris Lajos*, dr. *Oláh Elemér*, *Tenner József*, *Aknay Andor*, *Vannay Gyula*, *Páris Gábor* és *br. Bánhidly István*, számvizsgálók: *dr. Vertán Oszkár*,

dr. Steinitzer Pál, *Krivány János*. A választások megajtése után Boros Vida indítványozza, hogy az egyesület szerezzon be egy pár szivattyut, hogy a télen a korcsolyatérén a jeget ezzel öntöztesse, mi által a jeget sikaalossá tegye. Az indítvány egyhangulag elfogadott. Ezzel a közgyűlés véget ért.

— **A párisi világkiállításon a sport.** M. de Saint Clair a francia athleta egyesület szövetségi elnöke egy körlevelet intézett az egyesületekhez, hogy a világkiállítás alkalmával egy a sport minden ágára kiterjedő nagyszorú nemzetközi verseny megtartása lehetséges legyen; kétségtelenül egyike lesz ezen ünnepély a sporttörténet legszebbikének.

— **Korcsolyaversenyek** napjai eddig négy helyen vannak meghatározva, a bécsi nemzetközi verseny 1889 január hó 13-án, Hamburgban és Berlinben január hó 15., 16., és 19., 20-án, Stockholmban február 17 és 24-én. **H á t B u d a p e s t e n ?**

— **Bécsi athleták mérkőzése.** Igen érdekes küzdelem készül a bécsi athleták közt, lapunk olvasói előtt már ismertetett **S t ä h r** a legjobb súlyemelő egyike, kinek recordjai között vannak a világ legjobbjai is, kihivatott a brigittenauai athleta club két tagjától Rippel Károly és Bader I.-től, eddig csak írásbeli polemic foly, de nemsokára valószínűleg teljesen megegyeznek a feltetelekben, s kiállnak a porondra, hogy erőművészi gyakorlataikkal egymás közt megküzdjenek; e sportesemény érdekességét kétségbe vonni nem lehet, s hogy itt gyönyörű recordokat fogunk látni, az bizonyos.

Tornaszerek.

Oheroly János

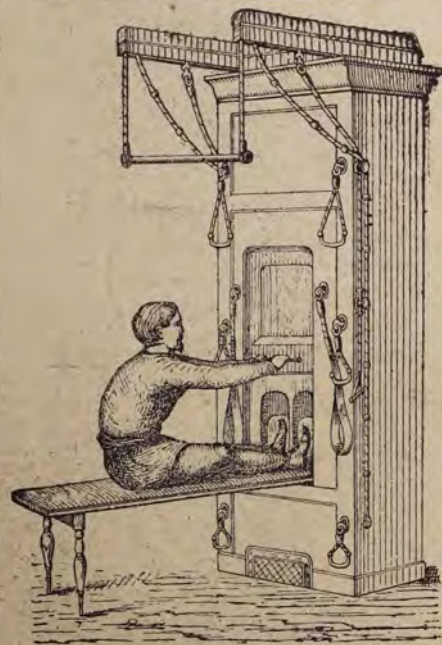
Budapest,

VIII. Muzeumkörül 18.

Egyes tornaszereket készített valamint egész tornatermeket berendez a legújabb javított tornaszerekkel.

1885-iki orsz. kiállítási érem.

Kellő adatok nyomán berendezési tervek mérsékelt áron.

A „Neptun“ evezős egyesület hajóállománya

1888-ban.

Neptun (nyolc-evezős).

Duna, Tisza, Ella, Névtelen, Rába (négy-evezősök.)

Hableány, Margit, Gizella, Irma, Huzdmeg, Zick-Zack,

Mérték párevezősök.

Herkules naptár.

December 7. A Budapesti (budai) tornaegyesület disztornázó esti 6 $\frac{1}{2}$ órákor I. Attila-utca 52.

» 8. A nemzeti tornaegyesület jubilaris ünnepélye esti 6 órákor.

» 9. A. K. A. C. vivó versenyei és házi viadala.

» 6. és 9. a a «Szabai Achilles sport egyesület» palicsi korcsolyaversenyei.

Tartalom: A disztornázók. — Veloczipéd ünnepély Párisban. — »Hires magyar párbajok.« — Korcsolya-egyesületek országos szövetsége. — Palicsi korcsolyaversenyek. — A »Neptun« Budapesti evezős-egyesület f. év november 29-én közgyűlése és banquette-jéről. — Új angol veloczipéd-recordok. — Különfélek — Hirdetések.

Kiadja **PORZSOLT JENŐ.**

Nevelőül

ajánlódik egy végzett tanárjelölt a fővárosban Ajánlatok »Nevelő« címmel a lap kiadóhivatalához.

Az őszi sportsaiszonra ajánlja dús választékban bővelkedő raktárát

Sigmund József

Budapest, IV. kerület
Városház utca 2—4.

Titkári szolgálatokra ajánlódik egy irodalmilag képzett fiatal ember, ki nemcsak levelezésre, hanem más önálló fogalmazásra is képes. Különösen sportsmanok és képviselők figyelmébe ajánlja magát czime meg tudható a kiadóhivatalban.

Hazai és külföldi sportmunkák

beszerzésére, valamint egész sport-könyvtárak berendezésére előfizetőknek szíveségből díjtalanul vállalhozik a kiadóhivatal.

Tetemesen leszállított áru könyvek kaphatók a »Herkules« kiadóhivatalában.

Édes álmok. Elbeszélések. Irta Lukács Piroska. (Az öngyilkos színésznő hátrahagyott iratai, több érdekes elbeszélés, kibővítve az elhunyt író életrajzával). Ára eddig 1 frt most 40 kr.

Viharos élet. Elbeszélés. Irta Porzolt Kálmán. (Két kisebb és egy nagyobb terjedelmű elbeszélés.) Czimképes kiadás. Ára eddig 1 frt most 40 kr.

Ha a könyv ára levélbélyegeken beküldetik e lap kiadóhivatalába 45 krnyi postadíjjal együtt, úgy a megrendelt munka azonnal ajánlva postára tétetik.

SIGMUND JÓZSEF
BUDAPEST IV. VÁROSHÁZ UTCÁ 2-4. SZÁM.
A ZÖLD KOSZORÚHOZ
VÁSZN-KÉSZ FEHÉRENEMŰ-
HARISNYA-ÉS RÖVIDÁRÚK RAKTÁRÁBA.

Sport ruházati czikkek
a legujabb minták szerint
igen izléses kiállításban és nagy választékban kaphatók
SIGMUND JÓZSEF
kész fehérenemű, vászon és szövöttárú-raktárában
Budapest, IV. ker., Városház-utca 2-4. szám.

Előfizetési díj:
 Negyedévre . . . 1 frt.
 Félévre . . . . . 2 frt.
 Éves díj . . . . . 4 frt.
 —
 Egyes szám 20 kr.
 —
 Hirdetések felvételnek
 a kiadóhivatalban.

HERKULES

TESTGYAKORLATI KÖZLÖNY

SZERKESZTIK

PORZSOLT JENŐ PORZSOLT KÁLMÁN

Megjelen havonként kétszer.

Szerkesztőség
és

kiadóhivatal:

Budapest, VII. kerület
Erzsébetváros, Akácza-
utca 7. sz. I. em.

Kéziratokat vissza nem
küldünk.

Bérmendetlen leveleke:
nem fogadunk el.

Az „Achilles” Sport-Egylet, az „Aradi Korcsolyázó-Egylet,” a „Balaton-Egylet,” a „Beregszászi Korcsolyázó-Egylet,” a „Budapesti Kerékpár-Egylet,” a „Budapesti Korcsolyázó-Egylet,” a „Budapesti Torna-Egylet,” a „Budapesti Vasparipa-Egylet Előre,” a „Budapesti Sport-Club,” a „Debreczeni Korcsolyázó-Egylet,” a „Debreczeni Torna-Egylet,” az „Egyetemi Athletikai Club,” „Első Magyar Vívó-Egylet,” az „Érsekújvári Vívó- és Torna-Egylet,” a „Fertői Csónakázó-Társaság,” a „Győri Csónakázó-Egylet,” a „Kassai Korcsolyázó-Egylet,” a „Kolozsvári Athletikai Club,” a „Kolozsvári Korcsolyázó-Egylet,” a „Fővárosi Vívó-Club,” a „Körmendi Athletikai Club,” a „Kunszentmártoni Csónakázó-Korcsolyázó-Egylet,” a „Magyar-Ovári Torna- és Vívó-Egylet,” a „Magyar Velociped-Club,” a „Maros-Vásárhelyi Korcsolyázó-Egylet,” a „Lévai Torna- és Vívó-Egylet,” a „Lőcsei Korcsolyázó-Egylet,” a „Maros-Vásárhelyi Torna-Egylet,” a „Nagy-Bányai Korcsolyázó-Egylet,” a „Nagy-Enyedi Korcsolyázó-Egylet,” a „Nagy-Kamizai Torna-Egylet,” a „Nagy-Küllői Korcsolyázó-Egylet,” a „Nemzeti Hajós-Egylet,” a „Neptun Budapesti Evező-Egylet,” az „Ó-Becsei Kerékpár-Egylet,” az „Ó-Budai Torna-Egylet,” a „Pannonia Csónak-Egylet,” a „Pécsi Athletikai Club,” a „Pozsonyi Hajós-Egylet,” a „Pozsonyi Torna-Egylet,” a „Privigyői Korcsolyázó-Egylet,” a „Rimaszombati Korcsolyázó-Egylet,” a „Sátoralja-Ujhelyi Korcsolyázó-Egylet,” a „Salgó-Tarjáni Vasparipa-Szövetkezet,” a „Selmeczi Akadémiai Athleta-Club,” a „Soproni Korcsolyázó-Egylet,” a „Szabadkai Torna-Egylet,” a „Szarvasi Korcsolyázó-Kör,” a „Szegedi Csónakázó-Egylet,” a „Szegedi Korcsolyázó-Egylet,” a „Szegedi Torna-Egylet,” a „Székesfehérvári Korcsolyázó-Egylet,” a „Székesfehérvári Korcsolyázó-Egylet,” a „Temesvári Korcsolyázó-Egylet” s az „Újvidéki Kerékpár- (Bicycle-) Egyesület.”

HIVATALOS KÖZLÖNYE.

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter ő nagyméltósága 47,020. számú rendeletével ajánlja e lapot Magyarországon összes tanintézetének.

Körlevél

Magyarország testgyakorló és sport-egyleteikhez.

A Magyar Velociped Club méltányolva azt a munkásságot, melyet a „Herkules” testgyakorlati közlöny öt éven át a sport érdekében kifejtett s mérlegelve az anyagi áldozatokat, melyeket a lap szerkesztői és kiadói a sportegyletek minden támogatása nélkül hoztak; tekintve továbbá azt, hogy sportegylet és sportlap között hivatalos közlönyi viszony csak úgy lehet eredményes, ha az egylet közlönyét minden tag kapja s továbbá, hogy ha a tagok egy lapot ingyen, csupán a tagdíj fejében kapnak, az által a tagok számának nagyobb szaporulatára lehet kilátás; — elhatározta, hogy meglévő pénztár készletéből egyelőre 150 frttal előfizet a „Herkules”-re a club tagok számára, kik így a hivatalos közlönnyet ingyen kapják. S midőn a Magyar velociped club saját közlönyével ezen viszonyba lépett, a minőben a külföld összes sportegyletei vannak a saját hivatalos közlönnyeikkel szemben, elhatározta, hogy e lépését tudatni fogja hasonló eljárásra való fölhívás czéljából az összes társegyetekkel, mert meg van arról győződve, hogy sportegyleteink körében így egy szorososan összekötő kapcsot létesít s egyszersmind a sportirodalom fejlődésének feltételeihez hozzájárul. Tisztelettel kérjük tehát az eljárásunk tudomásul vételét s melegen ajánljuk annak elfogadását, kérvén egyszersmind, hogy elhatározásukról bennünket tudósítani méltóztassék.

A Magyar Velociped Club közgyűléséből.

Klemm Mayer Aladár.
Barthay Oszkár.

A „Herkules” hatodik éve.

Lapunk január elsején **hatodik évébe lép.** Ez évforduló alkalmával bizalommal fordulunk olvasóinkhoz s kérjük erkölcsi és anyagi támogatásukat. Programmot nem kell adnunk, hivatkozhatunk öt esztendő múltunk fáradaimaira, melyekkel a testedző sport minden ágát ismertetni és terjeszteni törekedtünk. Lapunk **iránya marad a régi, csak tartalma lesz gazdagabb s januártól kezdve ismét közlünk minden számunkban érdekes képeket!**

Lapunk előfizetési ára **negyedévre 1 frt.**

Az előfizetési pénz legcélszerűbben postautalványon „Herkules” kiadóhivatalába (Budapest, Akácza-utca 7.) küldendő.

Tornaünnepélyek Budapesten.

I.

A Budapesti (budai) torna-egylet ünnepélye.

Midőn Ő Felsége a Király a budapesti (budai) torna-egyletet tavalyi torna-ünnepén magas megjelenésével oly fényesen kitüntette, e derék és izmos egylet tagjaira méltóan mondhatta, hogy „valóban szép volt, ily szépen tornázni még nem is láttam!”

E legmagasabb látogatás örök emlékére állított az egylet csarnokának falába egy szép kivitelű márvány-táblát arany betűkkel irván reá a királyi dátumot.

És ezzel a kegyeletes leleplezési ünnepélylyel kötötte össze f évi dec. 7-én nagy disztornázását és versenyeit.

Rokonszenves művezetőjük Zsingor Mihály vezénylete alatt vonult fel az 50 veres inges csapat és vasbotokkal végezték teljes precizitással megnyitó szabaddagorlataikat, melyek egyszerű ellentétes, de festői kar és lábmozdulatokból állottak. Annyira biztos volt Zsingor csapatában, hogy azt annak háta megett tisztán csak szóval vezényelte.

A szép nem és a notabilitások által (köztük első sorban a cultusminister úr Ó Exellentiaja) jó részben elfoglalt tér közepén kezdődött a szertornázás.

A rohamdeszkán Bély Mihály tornatanár, a bakon Zsingor Árpád, a magas korláton Exner Győző és a magas ugrásnál Fest Jenő és ügyes csapataik tüntették ki magukat.

Az ünnepély fénypontja azonban — melyet a jelenvolt szabadkai és aradi legjobb tornászok velünk együtt tapsoltak — az iskolatornázás a lovon volt.

Egyes, páros és hármankénti rohamokkal leopárd-szerű könnyedséggel szöktek át a szélteben álló lovon. Minden gyakorlat ellentétesen és a legnagyobb pontossággal »auf commandó« végeztetett; kimagaslott közülök természetesen a par exellent lótorászó Bély Miska, ki a kápák körül 4—5-ször egész biztosan forgott.

A lovon történt versenytornázásnál csak két versenyző vett részt, aránylag elég szép productió mellett. 1-ső győztes Rónay Emil, 2-ik Martinek Alajos. (Az általános versenyszabályokkal ellentétben 2 versenyzőnél a 2-ik díj nem lett volna kiadható.)

Uj és igen érdekes piece volt »az öltre birkozók versenye«. Négyen állottak ki veres flanell ingben, (ide már csakugyan a trikot kellett volna.) Mind a négy kezdő birkozó és fejletlen izmokkal.

Birkozásuk abból állott, hogy karjaikat szorosan oldalaihoz szorítva iparkodtak egymás derekát átfogni és gáncsolás nélkül egymást földhöz vágni, felkart, vállat, nyakat nem fogtak, és nem mindegyik mindegyikkel birkózott, hanem csak az első csapat győztese a 2-ik csapat győztesével.

Első lett Martinek Ágoston, 2-ik Servánszky Imre, ez utóbbiak közötti küzdelem Servánszky végelgyengülésével végződött.

Sokkal szebbek voltak ugyanezen egylet által rendezett svaiczi zsákbirkozások, vagy a remek francia birkozás. Az a derék birkozás, a mit most láttunk, »se hús, se hal« és hogy ezzel a félszeg kiállással nem magyar birkozás, az is bizonyos; mert ha a mi jó vidékeinken valaki egyenes testtartással könyökeit csipőjéhez feszítve az ellenfél testéig hatol, biz annak legott átkapják derekát és nem állnak vele parallel és horizontálisan a végből, hogy egymás öklét kényelmesen a kezek alá dughassák.

De pardon, e kis ulbaigazító kritikaért, mindenestre azonban szívből gratulálunk a birkozás remek versenyeinek felújításáért.

A versenydíjak ünnepélyes kiosztása és a szép emléktábla leleplezése után, — mely utóbbi alkalommal az egylet érdeműs elnöke Jenny Antal egy sokszorosan megéljenezett szónoklatot tartott — jött a kellemes banquette, melyen gr. Csáky Albin és br. Fejérváry Géza minister úr Ó Exellentiaik is részt venni kegyeskedtek, igen természetes, hogy az ország ezen igazán úri és elegáns torna-egylete magas pártfogóikat a lelkesedés legmagasabb fokával fogadta.

Ugy a disztornázáson, mint a banquetten a szép

nők és a jó zene (később a jó menue és bor is) nagyban hozzájárultak e feledhetlen ünnepélynek fényes sikeréhez.

II.

A nemzeti tornaegylet disztornája.

Egy napra rá december 8-án még nagyobb szabásu tornaünnepélyt éltünk át, ez volt a vezérszerepet vivő »Nemzeti tornaegylet« 25 éves jubileumi disztornázása és versenyei.

A nemzet ifjúságának izmosítása és a tornázás országos terjesztése körül oly megbecsülhetetlen érdemeket szerzett egyletnek multjáról a hivatalos és nyomtatott jelentések beszélnek és lapunk más helyén azokból bő kivonatokat adunk; itt a huszonöt évi gyönyörű haladás constatalása végett csak két képet kell lefestenünk. egyik a mult nehéz küzdelmeiből maradt élénk emlékmemben, az a nyomott pacsirta-utczai »lóistálló torna-csarnok«, nedves rozzant falaival és repedező széna padlásával. előtte a miasmák fészkeivel; belül a szomoruan pislogó olajlámpák gőzének fél homályában vártak ránk kezdetleges tornaszercink — — — és mégis arra a lóistállóbéli magas ugrás első díjára vagyok én a legbüszkébb, mert a régi gárdában igaz lelkesedétséggel éreztük azt, hogy mi mint uttörők és apostolok működünk s hogy a mi működésünk folytonosságától és rendszerességétől függ az ország ifjúsága testi teljesítésének jövője.

Az akkori tornász-ifjúság lelkes vezérei Dr. Bakody, Dr. Szontágh, később a halhatatlan Matolay Elek, Mátyus Aristid, Kisbaári Kiss Ferencz, Körmendy, Torday Ferencz. Huber, Dedinszky, Varga, a kereskedő elem részéről Guttman Károly és hiveik abban az egészségtelen oduban sohse csüggedtek és az állam és a főváros hazafias támogatási mellett szép álmaikat lassan-lassan megvalósíthatták (De ez már a 2-ik kép!)

A Szentkirályi-utczának a báró Sándor-utczai torokolatához közel piroslik az uj torna-palota, emeletes karsu fafade-ja egy messze benyuló telket kellemesen határol, két oldalán árnyas parkok és nyári torna (télén mesterséges korcsolya) pályával; és benn az a tündéri szép csarnok a szédítő magasból lesugárzó gázesillárral, teljes comforttal berendezett öltöző, mosdó és vívőtermeivel és a tornaszerek százával, ruganyos cserlajáról mily jól esik szemeinket a heraldikai és zászlódisz tarkaságán és a karzat szép világán elphihentetni — — és ha a vig tornászhad felvonul, a Rákóczy felzendül — — akkor dobban fel örömben szívünk, hogy hol állunk ma és hol álltunk 25 év előtt.

Ennek a valóban hazafias, igaz örömmel akart és tudott is kedves és közszeretetlen álló elnökünk Hegedüs Sándor országgyűlési képviselő jubilaris szónoklatában oly örök szép kifejezéseket adni és a díszben előtte sorakozott tornászoknak a tornászat szent ügyét ujabban szívükhöz kötni.

Lelkes szónoklatát a tornászat legelső pártfogói Cultusministerünkkel élükön ep oly hévvel hallgatták és midőn az egylet két első alapítójának Dr. Bokody Tivadar és D. Szontágh Abrisnak az egylet emlék érmeit kézbesíté az éljen és a taps sok hazafi öröm könyeivel egyesült.

Az érdemes ősz alapítók halásan köszönték meg kitüntetéseiket és ígérték jövőbeni becses támogatásaikat.

Matolai arcképének megkoszorúzása, valamint a 25 éves emlék táblának leleplezése után megkezdődött a disztornázás.

Vagy 80 fakó Jäger inges Jäger kráglis és ehhez a háló inghez alkalmazott fekete máslis tornász csapat (ez az ujonnan elfogadott szövetséges egyenruha piros övvel) katonai zene mellett vonult fel 6-os sorokban, Bockelberg jó magyarsággal vezényelte az összetett szernélküli szabad gyakorlatokat; 10 perez után 8 szözen ifj. Keresztessy Sándor, Stern Alfréd, Csike Imre, Kampis Lajos, Kun Gyula, Szedlacsek L., Porzolt Lajos és Maurer János kipróbált előtornászok vezetése alatt a mindennapi tornázás mozgalmas és igen szép képe tárult elénk.

A versenyekben vagy 8-an vettek részt, köztük a főváros ez időszertint tán két legjobb erői Balogh Tódor és Réthy Menotti is.

A verseny, magas ugrás és (11 méternyi hosszú) kötélmászás egyesített versenyéből állott. Első nyertes Balogh lett, 165 cm. magas ugrással és 17 mpnyi másszással, 2-ik győztes Herczegh Zsigmond 150 cm. m. ugrással és 17 m.-nyi másszási recorddal.

Balogh a magas ugrásban a verseny propositiók azon épen nem helyes ujtása miatt hogy minden hibás neki futás anélkül, hogy a deszkára csak a lábát is tette volna egy megtörtént ugrásnak vétetett legjobb erejét fájdalom, ki nem fejthette, mert a Jury által a további ugrásától eltiltatott.

A Jubilearis disztornázást az annyira kedvelt magas ugró deszkával végzett remek gyakorlatok zárták be melyeknél Kailinger, Porzolt, Balogh, Réthy, Herczegh Weissenstein Ödön stb. jelesebbnél-jelesebb ugrók exeláltak.

Este emelkedett hangulatban diszbanquette.

Adja a magyarok Istene, hogy az 50-ik Jubilearis ünnepen ne 80—100, de ezernyi-ezer veres (de ne kóppott Jeger) inges tornász foghasson kezét egymással.

Porzolt Gyula.

A tornatanítás iskoláinkban.

IX.

Az intézet neve: Pozsonyi kir. kath. főgymnasium.

A tornatanár neve: Andor (előbb Andrejco) Tivadar.

Képesítése: Népiskolák-, főgymnasiumokra és hasonló tanintézetekre (okleveles középisk. tanár.)

Fizetése: 600 frt.

Heti óráinak száma: 18.

A tornázó növendékek száma: 340 (1887/8. végén.) 380 (1888/9. elején.)

A torna alól felmentettek száma: 41 (1887/8. végén.) 37 (1888/9. elején.)

Tornaszerek száma: Van 9-féle szer 27 drbban (Kéziszerek: 3-féle vassúlyzó 120 pár, fabot 60 db, farud 12 db.)

Milyen a tornázó helyiség: Volt — körbolthajtásos — refectoriumból átalakított téli tornaterem. Alja cserfahéjjal van fedve. Magassága (a bolthajtás közepéig) 4.25 m., hosszúsága 19 m., szélessége 6 m., területe 114 m. Az igényeknek nem felel meg.

A növendékek előhaladása: Megfelelő. (A felsőbb osztálybeliek 87%-ja az erőmérés adatai szerint testi fejlettségében haladást tanúsított.)

Rendeztetnek-e tornakirándulások? Minden osztály külön

egy-egy kirándulást tett a szabadba május havában.

Rendeztetnek-e versenyek? A helyszüke és a tanulók nagy száma mellett — nyári tornahelyiség hiányában nem rendezhetők. — A majális alkalmával versenyfutás rendeztetik díjakkal.

Tartatnak-e katonai gyakorlatok? Az utasításokban előirtak közül azok, melyek a téli tornaterem méretei mellett véghezvihatók.

Milyen tornászati könyvek vannak a tanári könyvtárban? Spiesz A. «Turnbuch für Schulen», Pavel Jaro «Grundriss einer Theorie des Turnens», Kloss M. «Hantel-Büchlein» czimű munkák. Az eddig megjelent magyar és több német szakmunka a tornatanár tulajdonát képezik.

Jegyzet. A népes főgymnasium tanulóinak kellő testképzése érdekében igen kívánatos volna nagyobb méretekkel és jobb felszereléssel bíró tornateremnek és egy nyári tornahely vagy játszóhelyiségnek létesítése.

A «Jegyzet»-ben kifejezett véleményemmel összefüggőleg meg kell említenem, hogy a nagymélt. vall. és közokt. m. kir. miniszterium megindította a helybeli áll. főreáliskola számára a várva-várt új épület emelése iránti tárgyalásokat. — Igen üdvös volna, ha az épület tervéből egy a modern igényeknek megfelelő tornaterem sem maradna ki, melyben azután mindkét középiskola ifjúsága tornázhatnék.

Andor Tivadar.

X.

As intézet neve: M. k. áll. tanítóképezde.

A tornatanár neve: Grézlo János.

Képesítése: Tanítóképezde és középiskolákra képesített tornatanár.

Fizetése: Évi 300 frt tiszteletdíj.

Heti óráinak száma 4. (Azonkívül a tanításra is 1 óra, tehát 5.)

A tornázó növendékek száma: 60.

A torna alól felmentettek száma: Egy sincs felmentve.

Tornaszerek száma: 1 ló, 2 korlát, 2 lábtó, 2 nyújtó, 1 ugró méreze, 2 ugró deszka, 4 mászó pózna, 1 gyűrű hinta, 36 db fabot, 26 db vasbot, 30 db buzogány, 2 sima kötél.

Milyen a tornázó helyiség: A tornázó helyiség nem megfelelő, szuterain, pinczeforma, keskeny, alig szellőztethető homoktalaj, a falak nedvesek. A nyári helyiség 800 □ m.

A növendékek előhaladása: Teljesen kielégítő, mondhatni dicséretes.

Rendeztetnek-e versenyek? Nem.

Rendeztetnek-e tornakirándulások? Igen, és pedig évenként 6—10-szer.

Tartatnak-e katonai gyakorlatok? Minthogy magam is katonai vagyok, a katonai rendgyakorlatokat felvettem a tantervbe, de a fegyverfogásokat 1887-től kezdve nem gyakoroltatom, mivel nézetem szerint teljesen czélttévészett dolog.

Milyen tornászati könyvek vannak a tanári könyvtárban? Szakmunkák; Ravenstein Volks-Turnbuch, Oheroly Torna zsebkönyv, Matolai, Sauter és Ambrus, Morvai, A közös hadsereg részére kiadott gyakorlati szabályzat, Tereptan, Lőutasítás a m. k. honvédség részére.

Grézlo János.

XI.

Az intézet neve : Kir. kath. gymnasium Trsztenán.
 A tornatanár neve: Bugala Gyula.*)
 Képesítése : Középiskolákra.
 Fizetése : 300 frt.
 Heti óráinak száma : 8.
 A tornázó növendékek száma : 102.
 A torna alól fölmentettek száma : 4.
 Tornaszerek száma ; 15. (Kéziszerek: 43 pár sulyzó, 40 drb fabot.)
 Milyen a tornázó helyiség : Fa épület, elég tágas és világos.
 Rendeztetnek-e a tornakirándulások ? Igen, ősszel és tavaszkor a város határában.
 Rendeztetnek-e versenyek ? Nem.
 Tartatnak-e katonai gyakorlatok ? Igen.
 A növendékek előhaladása : Kielégítő.
 Minő tornászati könyvek vannak a tanári könyvtárban ; Német (6 példány) és a magyarból (5 példány).

XII.

Az intézet neve : Állami főreáliskola Temesvárott.
 A tornatanár neve : Dr. Láng István.
 Képesítése : Teljes középiskolákra.
 Fizetése : 500 frt.
 Heti óráinak száma : 14.
 A tornázó növendékek száma : 252.
 A torna alól fölmentettek száma : 9.
 Tornaszerek száma ; Nyújtó, korlát, ló, bak, gyűrű, vízszintes és ferde létrák, póznák, fogas árbócz, mely ugró, magas és távolugró, fabotok, sulyzók és kötelek.
 Milyen a tornázó helyiség : A téli tornaterem mellett öltöző szoba és tornaudvar van, a terem timárcserrel, az udvar pedig homokkal van behintve. A tornaterem méretei a következők : h. 12,8 méter, sz. 6,8 m., m. 5,2 m., az udvarnak hossza 15,5 m., sz. 14,3 m., az öltözőnek hossza 5,5 m., sz. 3 m.
 A növendékek előhaladása : Megfelelő.
 Rendeztetnek-e tornakirándulások ? Fognak rendeztetni.
 Rendeztetnek-e versenyek : Az órák keretében.
 Tartatnak-e katonai gyakorlatok ? A mennyire a szűk helyiség megengedi.

Egy év a „Neptun“ budapesti evezős egyesületéből.

Az 1887/8-iki egyesületi évet 2 tiszteletbeli, 4 alapító, 2 pártoló és 24 rendes taggal kezdtük meg; az év folyamán belépett 1 alapító, 1 pártoló és 15 rendes tag, ellenben kilépett 4 rendes tag, úgy hogy a jelenlegi létszám 2 tiszteletbeli, 5 alapító, 3 pártoló és 35 rendes tagot tesz ki. Eszerint a rendes tagok száma örvendetes módon megsaporodott, a pártoló tagok száma ellenben az idén sem mutat fel kellő szaporulatot. E sajnos je-

*) Az előkészítő osztályban a testgyakorlást tanítja: Hiki József. gymn. r. tanár, heti 2 órában. A tornázó növendékek száma ezen osztályban : 17.

lenség okát a választmány főleg abban látja, hogy a pártoló tagok évi járulékának minimuma még mindig túlságosan nagy összegben van megállapítva, tekintettel hazai viszonyainkra és arra, hogy pártolóinknak a támogatásért jóformán semmit sem vagyunk képesek nyújtani. E baj orvoslásával komolyan kell foglalkoznunk, mert nem szabad felednünk, hogy a pártoló tagok tömeges belépése által jut az egyesület azon eszköz birtokába, mely sportszerű feladatának teljesítését legalább is jóval könnyíti. A választmány hivatkozással az előadottakra, melegen ajánlja abbéli indítványának ellogadását: hogy a pártoló tagok évi járulékának minimuma 10 frtről 5 frtra szállíttassék le s hogy az alapszabályok 8. §-a így értelemben módosíttassék.

A gyakorló és kirándulási evezésekről a jelentéshez mellékelt kimutatások nyújtanak kimerítő felvilágosítást. Ezekből láthatólag az elmúlt évadban, melyben az evezés márczius hó 18-án kezdetet meg és november hó 8-án fejeztetett be, 38 működő tag közül 30 vett részt az evezésben.

Az idén 919 hajó indult 2547 taggal, mely a múlt évi 645 hajónak 1560 taggali indulásával szemben tetemes növekedést tanusít. Örömmel constatáljuk, hogy egyesületünk alakulása óta az evezések száma évről-évre növekszik. E kellemes jelenségből joggal következtethetjük, hogy tagjainknál az evezési kedv folytonosan fokozódik.

Legtöbbször indult dr. Stettner László, ki 256 evezéssel első lett, holott a múlt évben már 221 evezéssel elégséges volt, hogy ezt a helyet elnyerje.

Kirándulásokban bővelkedett a lefolyt évad is. A legtöbb kirándulás cselja Szent-Endre, Vác és Visegrád volt. Legnevezetesebb azonban Hoffmann János (1), Pekár Imre (2) Pekár Gyula (3), ifj. Ádám Károly (4) és Nilsen Károly (kormányos) urak kirándulása Budapestről Siófokra, melyet a «Duna» nevű négyevezős külvillás gíghajóban tettek meg és a melynek részletes leírását a lapok is hozták, Pekár Gyulától.

Hajóállományunk megsaporodott a múlt évben Clasper londoni hajóépítőnél megrendelt négyevezős versenyhajóval, mely f. é. január 26-án jutott birtokunkba s azonnal mindnyájunk osztatlan tetszését nyerte meg, s a James bécsi hajóépítő által épített nyolcz evezős külvillás palánkos hajóval.

Ezenkívül adomány útján két verseny skiff jutott az egyesület birtokába: ifj. Ádám Károly ur «Ohó»-ja és Saxlehner Andor ur «Irmá»-ja. Fogadják nevezett urak adományukért az egyesület nevében hálás köszönetünket.

A magánhajók száma is szaporodott egy verseny-skiffel, melyet dr. Stettner László az eladott «Tildi» helyébe hozatott Leux frankfurti hajógyárostól. Az egyesületi hajók közül az «Ohó»-t az évad folyamán eladtuk, a «Piroska» régi verseny négyest pedig elcsereztük a győri csónakázó-egyesület Leux-féle készítményű kormányos nélküli négyesével. A jelenlegi hajóállomány eszerint 10 egyesületi és 3 magánhajóból áll. E helyen felemlítjük, hogy a Clasper és Nilsen-féle hajókban alkalmazott gördülő ülések zajtalan, a csuszó üléseknél sokkal könnyebb mozgásuk és tisztább kezelhetőségük által annyira megnyerték tetszésünket, hogy az év folyamán alatt fokozatosan valamennyi hajóba ilyen üléseket alkalmaztunk.

Ugy a kezdő mint a jártas evezősök oktatásánál igen jónak bizonyult a külföldi minták után szolgálk által készített evezőláda, (Ruderkasten) főleg azért, mert ennél a tanító közvetlenül a tanítvány mellett állhat s

igy a legalaposabban elsajátíthatja vele a helyes stroke-ot.

Továbbá gondot fordított a választmány arra, hogy a csónakok és egyéb készletek még az evezési évad megnyitása előtt jó karba hozassanak és az elégtelennek mutató evezőkészlet 10 új angol Ayling-féle versenyevezővel kiegészítették.

Nem kevesebb figyelemmel voltunk épületünk jó karban tartására is, így a födélen a hiányos kőkátránylemezeket ujjakkal cseréltettük ki s az egész födelet újra bekátrányoztattuk, a csónakda azon részét pedig, a hol a csónakok vannak elhelyezve, menyezettel láttuk el, hogy a csónakokat a hőség és por ellen jobban megvédhessük.

Vagyonmérlegünk daczára az újabb nagymérvű leírásoknak mégis tiszta vagyont mutat fel, mert 4185 frt 94 kr. vagyonnal 1186 frt 08 kr. teher áll szemben, mi 2999 frt 86 kr. tiszta vagyont eredményez.

A lefolyt évhen a bevétel tett 3125 frt 50 krt., a kiadás 3113 frt 02 krt. úgy hogy a pénztárban az év végén 12 frt 48 kr. maradt.

Az egyletnek a sport működéséről szóló jelentését jövő számunkban hozzuk.

A magyar torna jubileuma.

A nemzeti torna-egylet 25 éves jubileuma alkalmával Szontágh Ábris, továbbá Hegedűs Sándor és Bernáth Béla érdekes füzeteket adtak ki, melyekben az egylet történetére vonatkozó adatok vannak felsorolva. Lapunk az egyletnek s a magyar tornázásnak történetét többször leírta már s az érdekes füzetekből ezuttal csak a következő adatokat vesszük ki:

A nemzeti tornaegylet keletkezése azon időre esik, a mikor minden hazafias irányu társulás nem a legjobb szemmel nézetett, minek folytán az ily irányt követő egyletek alakulása is rendkívül megnehezítettet, s mely körülménynél fogva a nemzeti tornaegyletnek is sokat kellett küzdenie, míg törvényesen megalakulhatott. A tornaügy iránt voltak hazánkban már e század elején is érdeklődők, azonban nagyobb, általánosabb mozgalom sokáig nem indult. 1863-ban végre Bakódy Tivadar orvos megpenditvén a tornázás eszméjét, érdekes czikkével a figyelmet a tornázásra fordította s ugyszólv: e czikk hatása alatt indult meg a mozgalom, melynek eredménye az volt, hogy 1863. szeptember 27-én a tornaegylet alakuló közgyűlése megtartatott. Az alapszabályokat kidolgozták s bár időközben egy töredék megvált az alakuló egylettől, míg ugyanazon év november 1-én megnyithatták Magyarország első tornacsarnokát, Seidmann Róbert neve alatt, kit a drezdai tornaintézet igazgatója ajánlott az egyletnek, tornaintézetet nyitottak, s az egylet egyelőre csak abban folytathatta működését, miután az alapszabályok hitelesítését megtagadták. Az alapszabályok megerősítése csak két év múltán következett be; a végleges megalakulás elé azonban töméntelen akadály gördült, úgy hogy az egylet jóváhagyott alapszabályai daczára tényleg csak 1866. aug. 15-én alakulhatott meg. Működését a tagok általános ügybuzgalma támogatta, s így már egy fél év múlva (1867. január 20 án) megtarthatta az első növendékek első disztornázását, majd egy hónappal később az első egyleti disztornázást. Magában véve mind a két dolog nem valami

jelentékeny mozzanat, de kiváló fontossággal bírt, hogy az ifju egylet életjelt tudjon adni, mert a közönség figyelmét így hódíthatta meg egyre jobban és jobban. 1868-ban a tűzoltó-egylet óhaját ki fejezte ki, hogy egyesüljön a tornaegyletrel, és az egyesülést az 1868. ápril 5-iki tornaegyleti közgyűlés ki is mondta, még ugyanazon hónapban egy torna- és tűzoltószaklap kiadását is elhatározták.

Az 1870. évi márczius hó 20-án tartott közgyűlés felhatalmazta a választmányt, hogy az ősz-utczai 17. számú telken az egylet szükségleteinek megfelelő, állandó tornacsarnokot, s elől a homlokzatban megfelelő mellékhelyiségeket, s belátása szerint haszonhajtó lakosztályokat építhessen. Még ez évben, 1870. decz. 4-én az egylet legfőbb óhaja ment teljesedésbe, mert ekkor saját telken épült tornacsarnokát a közhasználatnak átadhatta. Az 1872. évi július 17-én tartott közgyűlés a torna- s tűzoltóegylet mindennemű viszonyainak végleges rendezését szükségesnek találta s ennek keresztülvitelét elfogadta, a mennyiben a tűzoltóegylet már ekkor tényleg a tornaegylettől különválva működött. Az 1873. évi október 5-én a nemzeti tornaegylet s a budapesti tűzoltóegylet szétválása következtében az alapszabályok olyaténképen nyertek módosítást, hogy ebből a tűzoltásra vonatkozó pontok kihagyattak s az egylet «Nemzeti Tornaegylet» czímet vett fel s ugyancsak ez időtől fogva fizetett előtornászok is alkalmaztattak, 1881-ben a vizsgálatok s tanfolyamok tekintetében a tanügyi bizottság szervezetére, nemkülönben az egylet kebelében szervezett tornatanítóképző intézetre vonatkozó szabályzatok kidolgoztattak s a vallás- és közoktatásügyi miniszterium részéről megerősítettek.

Bécsi korcsolya-verseny.

(1889. január 13-án délután 1/23 órakor.)

1. Megnyitó verseny. Arany érem az elsőnek, ezüst a másodiknak. Távolság 800 mét. (Pálya kétszer körül). Nyitva a bécsi korcsolya-egylet tagjai részére. Tét 2 frt.
3. Juniorok versenye. Arany az elsőnek, ezüst érem a másodiknak. Táv 800 m. (Kétszer körül). Nyitva az amatőrök részére. Tét 2 frt.
3. Osztrák bajnoki sikerverseny. Arany érem az elsőnek, ezüst érem a másodiknak. Táv 1600 mét. (Pálya négyszer körül). Nyitva az amatőrök részére. Tét 10 frt.
4. Verseny hátrafelé korcsolyázással. Arany és ezüst érem az első és másodiknak. Táv 800 m. Nyitva amatőrök részére. Tét 2 frt.
5. Nagy akadályverseny. Arany és ezüst érem az első és másodiknak. Táv. 800 m., nyolcz akadályval, — nem magasabb mint 60 centiméter és nem szélesebb mint 2 méter. — Nyitva amatőrök részére. Tét 3 frt.

Az 1., 2., 4. és 5. versenyek legkevesebb három nevezéssel és két indulóval tartatnak meg, ha ketten indulnak csak első díj adatik.

Ha több csoportban történik az indítás, úgy az ugyanazon távolságra tartandó döntő küzdelemben a csoportokból első és második helyre beérkezők vesznek részt. Az elesés nem szolgál akadályul a győzelemhez.

Holt versenynél a versenybíróság határozza meg az

ujabb futás távolságát, mely azonban nagyobb nem lehet az illető versenyszáménál

Junioroknak azok vétetnek, kik még korcsolya-versenyen díjat nem nyertek.

Nevezési zárnapp 1889. január 10-ke a bécsi korcsolya-egylet titkárságánál személyesen vagy ajánlott levélben; s tartalmazniok kell a versenyző nevét, állását és lakcímét, a verseny számát, melyben részt akar venni; a tételt a fenti zárnapiig, különben kettős tét kötelező; legvégső nevezési zárlat 24 órával a verseny kezdete előtt.

A kolozsvári Athletikai Club V. házi viadala.

Kolozsvár, decz. 9-én.

Ma délután tartotta a club V. házi viadalát a torna vivoda épület nagy termében. A teremnek a közönség elhelyezésére fentartott része szorongásig megtelt előkelő közönséggel. A gyakorlatok sorozata változatos volt és kiválóan érdekes pontja a vivó versenyek voltak: Négyen álltak ki karddal: a döntő küzdelemben Gáll Simon nyert ezüst érmet 3 touchéval 6 ellenében. A törvívásban négyen versenyeztek: a döntő küzdelemben L. Benke Ferencz nyert ezüst érmet 5 touchéval 6 ellenében. Az ökölvívásból Boheczel Sándor győzött két touchéval hat ellenében, bronz érmet nyert. A vivóversenyeknél alapos iskolázottságot és plasztikus testgyakorlást láttunk Bánffy Kázmér báró és Nyerges Zsigmondtól. A torna és atletikai gyakorlatokat a club művezetője Albert Károly tornatanár nagy ügyességgel változatosan vezette és érdekesek voltak. A tornagyakorlatok között a nyújtón és korláton bemutatott gyakorlatok, a róka dobás, ablakugrás, különféle gulák a közönséget tapsokra ragadták. — A súlyemelésben 34 kilós vas-súlyzó és vasrudakkal az atleták szép mutatványokat csináltak. Legsűrűbb tapsot aratott a club Toldi Miklósa. Amberboy A. József. A szebbnél szebb erőmutatványok végeztével Kinizsi módjára három atletát aggatott a vállán levő vasrudra s úgy forgott velük. A gyakorlatok zárpontja a kötélhuzás után a bíróság nevében Kuskó István a club titkára hirdette ki a versenyeredményeket, a díjak kiosztattak s az érdekes gyakorlatok ezzel véget értek. Az atleták közül gyakorlatokban részt vett Amberboy A. József, Albert Károly, Ábrahám Ignác, Antal András, Bánffy Kázmér báró, Bekésy Ferencz, Biró Sándor, Boheczel Sándor, Borbély György bajnok, Desbordes Gusztáv, Gáll Simon, Gidró Gergely, Grosz Viktor, Halácsi Imre, Horváth Kálmán, Kling Sándor, Kis Feri, Klatrabeck Géza, Kolosváry János bajnokjelölt, Nyerges Gábor és Zsigmond, Pataki Sándor = 22.

Viadal után a Bogyó éttermében társas estélyre gyűltek össze szép számmal a clubtagok, s kedélyesen mulattak este 11 óráig, többszörösen felköszöntve szeretett elnöküket Br. Jósika Lajos ő nagyméltóságát s a nap hőseit a győzőket.

Kuskó István.

A kolozsvári korcsolyázó-egylet évi közgyűlése.

Kolozsvár, november 25.

A kolozsvári korcsolyázó-egylet nagy érdeklődés mellett ma d. e. tartotta rendes évi közgyűlését a megye székház közgyűlési termében. A gyűlést az egylet felvi-

rágása körül nagy érdemeket szerzett elnök, Girsik János min. oszt. tanácsos vezette. Az évi jelentés az egylet tizenhatodik évről számolt be. A lefolyt évben 476 volt az egylet tagjainak a száma. A múlt évhez 115 a szaporodás. Bevétele az egyletnek 3090 frt volt. Negyszáz frttal több, mint a múlt évben. Pénztár áthozatal ebből a f. évre: 684 frt 38 kr. A korcsolyázási idő három hóig tartott a lefolyt évben; az egylet ez idő alatt mindent megtett arra, hogy a közönségnek e téli sportot kellemessé és élvezetessé tegye. Villanyvilágítást rendezett be a tóra 6 Siemens-féle lámpával, melyek együttvéve 20 ezer gyertyafénynek megfelelő világossággal árasztják el a pályát s 8 estélyt tartott katonazenével. Tizenkétszer pedig a nappali korcsolyázáshoz volt szerződötve katonazene, a mi az egyletnek 475 frt 35 krjába került.

A közgyűlés elismeréssel vett tudomást a tisztviselők és a választmány működéséről. Az egylet évközben elhalt buzgó pénztárnoka: Velits Lajos halála felett részvétének adott kifejezést s kimondatott, hogy ennek emléke a jegyzőkönyvben is megörökítettik.

A tisztviselők és a választmány egy része kilépvén, a választások titkos szavazás útján ejtettek meg:

Az egylet tisztviselői és választmányi tagjainak névsora a következő:

(A *gal jelöltek a mai közgyűlésen választattak meg.)

Elnök: Girsik János.

Alelnök: Fabiny Rudolf dr.

Titkár: *Kuskó István.

Pénztárnok: *Bartha Gergely.

Gazda: *Berde Béla.

Választmányi tagok:

*Árkosi Gyula dr., *Bornemisza Károly báró, *Bölöny József, Farkas Géza dr., Gámán József, *Groisz Győző dr., *Langer Bódog, Lindner Gusztáv dr., Maeskásy Pál, *Óváry Kelemen dr., Szombathelyi József dr., Teleki László gróf.

A gyűlés a választások megtörténte után eloszlott.

—6.

KÜLÖNFÉLÉK.

— **A Budapesti korcsolyázó egylet** mesterséges jégpályája e hó 14-én d. e. nyitvatott meg csendben élénk részvét mellett, a pálya szép sima tükrén vigan üdvözölték egymást a régi ismerősök, kár, hogy előbb nem történt kellő intézkedés a megújítás lehetőségessé létele érdekében; az ünnepélyes megnyitás e hó 15-én d. u. lesz.

— **A Kol. Athl. Club vivó versenyei.** A decz. 9-iki házi viadal alkalmával tartott vivó versenyek a következő eredménnyel folytak le: 1. Kardvívás, versenyeztek négyen, győzött Gáll Simon. 2. Törvívás, versenyeztek négyen. Győzött Benke Ferencz. 3. Ökölvívás: versenyeztek ketten: győzött Boheczel Sándor.

— **Az I. ker. polgári kör** ez idén is, mint minden évben az első egyike, mely a közönség használatára bocsátja Budán a volt Christen-féle telken, a közúti vasut megálló helyének szomszédságában fekvő és jó

karban levő jégpályáját. Az ünnepélyes megnyitás pénteken, december 14-én volt katonazene mellett. Azokon a napokon, melyeken a jégpálya a nagy közönség részére nyitva áll, a kör helyisége felett kék-fehér zászlo leng. Kék-fehér zászlókkal ellátott táblák, melyeken a korcsolyázó napok jeleztenek, láthatók Budán: a várban, a régi városházán; a lánczid előtt, a magyar északkeleti vasut palotáján, a bombatéren. Pesten pedig: Dorottya-utca sarkán, a Károlykaszárnyán, a közuti vasut indulóhelyén.

— **A körmücbányai korcsolyázó egyesület** a mul héten tartotta évi rendes közgyűlését, melynek főbb mozzanatai az egylet tisztviselőinek újbóli megválasztása és a pénztár állásáról szóló jelentés előterjesztése volt. Miután az egyleti pénztáros számadásai felülvizsgáltattak s konstatáltatott, hogy a pénztárban 140 frt készpénz van, mint mult evi maradvány, a közgyűlés örvendetes tudomásvétel után a felmentvényt megadta. Ennek megtörténte után a közgyűlés a volt egyleti tisztviselőket egyhangulag újból megválasztotta. Több a napirenden levő kisebb tárgy elintézése után az egyesület magát permanensnek jelentette ki s kimondatott határozatilag, hogy a nyári évadot tornázással, kirándulásokkal s egyéb a nemes sporthoz tartozó játékok rendezésével fogják tölteni. Egyuttal gondoskodtak, hogy ezen sportszerű multságok rendezése e tekintetben már jártas egyénekre bizassék.

— **Korcsolya-kirándulás a czegei tóra.** Gr. W a s s Jenő czegei birtokos meghívása folytán az Achilles club tagjai korcsolya-kirándulást terveznek a Szolnok-Doboka megyében levő czegei tóra. E tó másfél mértföldnél hosszabb vonalban nyulik el hegyek között a mezőség felé, s ez idén tükörsimára van befagyva. Ha hóesés akadályokat nem gördít, kisebb-nagyobb versenyek tartatnának, ezek között 10 angol mértföldes korcsolya siktutás is.

— **A győri korcsolya-csarnok.** A korcsolyázó-egylet kijelölt pályáján a csarnokot mult héten állították fel. A csinos épületnek a leendő jégpálya felőli oldala üveglő készült s az egész épületet papiranyag-tetővel fedé. Az épület kellemes benyomást fog tenni a szemlélőre, de még kellemesebbet a korcsolyázás idején várakozásra kárhóztatott közönségre. Az épület 10 m. hosszú, 4 m. széles és mintegy 300 frtba kerül.

— **A világ leggazdagabb velociped clubja** ez időszert a «New-Yorki Bicycle Club» ez év őszén fejezték be a club-ház építését, bele nem számítva a butorokat és a belső díszítéseket s berendezéseket több mint 113 000 frtba kerültek. Tagjai különben meg is érdemlik a költséges berendezéseket, ők a legélénkebb sportkedvelőknek mutatják be magukat, nyolcz havi működésük alatt a tagok összesen 35.269 ang. mértföldet (56747 kilom.) tettek meg. A legszorgalmasabb velocipedező M. Nesbit, ki egymagá 5039 ang. mértföldet (8107 kilom.) hajtott be gépjével. A club tagjai különben nagyobb részt üzletemberek, kik e szép tourokat mint szórakoztató üdülést teszik meg; annál nagyobb dicséret illeti meg őket.

— **Bécs legerősebb athletaja.** Végre közös meg-egyezésre jutottak a bécsi athleták azon módozat felett, hogy mikor és mikép döntsék azt a kérdést, vajjon ki a legerősebb férfია a bécsi athletáknak. A küzdelem ideje 1889. január 21-ke este 8 órakor; a Brigittenau athleta club helyiségében. Eddig hárman irták alá a küzdelem feltételeit tartalmazó jegyzőkönyvet, ugyanis Stähr Ferencz, Bader János és Rippel Károly, valószínűleg aláírja még Walz is: a verseny hét számból áll, s a közösen választott 15 tagu versenybírószág fogja eldönteni ki nyeri el az egyes versenymekből az «Orztrák bajnoki» czímet: 1., két kézzel vasrudat fellökni, 2., minden kézben külön-külön egyenlő súlyt fellökni, 3., két kézzel vasrudat vállról kiemelni, 4., külön-külön mindkét kézben levő súlyt vállról kiemelni, 5., egy karral súlyt vállról kiemelni, 6., 50 kgr. súlyt ki emel ki vállról többször, 7., vállról való sulyemelés a katonai «Vigyázz» állás megtartásával. Az egyes emelések részletes meghatározását a versenybírószág állapítja meg. Nem csalódnak azon reményünkben, hogy e mérkőzés a világ legjobb recordjait több pontban tul fogják szárnyalni, a mint már Stährnek eddig is vannak több rendbeli legjobb eredményü emelései.

— **Az olasz kormány a sportért.** Az athletika kedvelté tétele és terjedése céljából az olasz hadügyminiszter egy tisztán katonatisztek részére évenként rendezendő versenyen 1500 lira értékü díjat adományoz, a gyorsfutásban lesz eldöntve a küzdelem díja; mindenestre elismerésre méltó e dolog és az athletika kedvelté tételére igen nagy szolgálatot teend.

— **Ökölvívók haboruja.** Mondanunk sem kell talán hol lesz az, a szabad Amerikában, három amerikai, az ismertetett Sullivan, Kilrain és Dempsey és az angol Mitchel fognak részint a világ bajnoki czíméért, de még inkább a nem megvetendő pénzdíjért küzdeni. Így az utóbbi kettő 15.000 dollárt tesz.

Tornaszerek.

Oheroly János

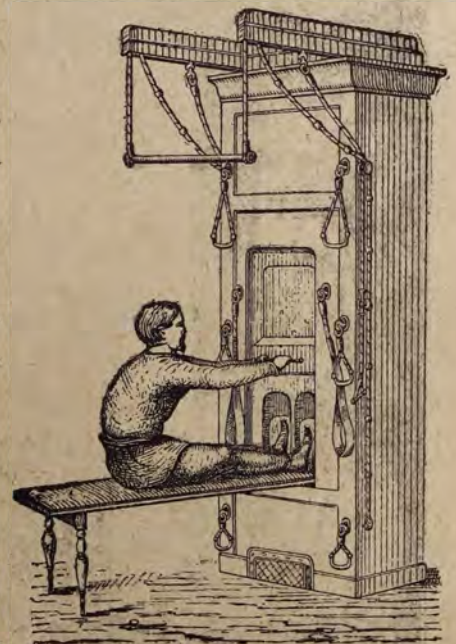
Budapest,

VIII. Muzeuunk rut 18.

Egyes tornaszereket készített valamint egész tornatermeket berendez a legújabb javított tornaszerekkel.

1885-iki orsz. kiállítási érem.

Kellő adatok nyomán berendezési tervek mérsékelt áron,

— **Egy új testgyakorló-egylet.** Örömmel vettünk egy levelet Klauber Izidor és Donáth Sándor aláírásával melyben arról értesítenek, hogy egy új testgyakorlóegylet van alakulóban Budapesten, és az e hó 9-én tartott értekezleten az érdeklődők nagy száma vett részt.

— **A K. A. Clubba nov. 29-iki vál. gyűlésen rendes tagokul felvétettek:** Békasy Ferencz, Bokros Emil, Borbáth Jenő, Borbély Samu, Csulay Lajos, Fuchs Salamon, Gözsi Géza, Hegyi Mózes, Holczner Nándor, Horváth Kamil, Löw Dezső, Puy László, Sissel Albért, Szabados István, Szabó Endre. — A club nagy érdeklődés mellett tartotta első választmányi gyűlését nov. 28-án Kővári Mihály elnöktele alatt. A gyűlésen jelen volt a tisztviselőknél kivül br. Jósika Gábor, dr. Haller K., Héczey L., br. Bánffy Kázmér, Girsik János, Bartha G., dr. Istvánffy Gyula, Borbély György, Kolozsváry J. stb. mintegy 14-en. A tagok felvételénél örvendetes tudomásul szolgált az a bejelentés, hogy a clubnak egyik legbuzgóbb rendes tagja alapító lett s az 50 frt alapítványi összeget befizette. A club alaptörvénye ezel 500 frtra egészített ki. A club a becsületbíróskodást a f. évre is a múlt évben működött tagokkal alakította meg, a bíróság jegyzőjeül az eltávozott Varró L. helyébe gr. Lázár István választván meg. Jegyzőkül a clubba megválasztott Antal András és Kolozsváry János. Versenybizottság tagjaiul br. Jósika Gábor elnöktele alatt a m. é. bizottságba kiegészítésül br. Bánffy Kázmér választott be. A versenybizottság működését megkezdvén, kimondatott, hogy a szászfenesi versenygyaloglás győztes inek: Boheczel S. és Ferenczy Károlynak a versenydíjak a házi versenyen adatnak ki. A decz. 9-iki házi verseny a club tagok s ismerőseik részére zárt körben rendezetik

kelépti díj nélkül. Katonazenekar lesz szerződötve. E házi versenyen fognak lefolyni a vivó versenyek is. Báró Jósika Gábor elnöktele alatt a bíróságba tagokul felkéretnek: Baintner Hugó dr., Kővári Mihály, Héczey Lajos és Páska Zoltán. (—6.)

— **Hat napon át tartó gyalogverseny.** Az athletának ezen kedvencz versenynemében New-Yorkban ismét volt egy felette érdekes küzdelem. Nov. 25-én volt a verseny kezdete indult 37 mond harminczhét! A verseny folyamán egyenként álltak ki a versenyből a pályázók, úgy, hogy a hat nap leteltével 15-en voltak még a versenypályán, kik közül a legnagyobb távolságot valami Littlewood György angol tette meg. Ez a hat napon keresztül tartó tetszés szerinti versenyben, hol futva, hol járva, 623 angol mértföldet és 1320 yardot haladt át. Óriási, emberfeletti eredmény. Több mint 133 osztr. mértföld, naponként megtett többet 22 osztr. mértföldnél. Hat naphan összesen pihent 15 órát és 19 percet, e szerint naponként 21½ órát töltött a versenypályán. Nem megvetendő összeget is nyert győzelmével 6000 dolláron felül; a másodiknak beérkező 605 ang. mértföldet járt be.

Tartalom. Körlevél. — A „Herkules“ hatodik éve. — Tornaünnepélyek Budapesten. — A nemzeti tornaegylet disztornája. A tornatanítás iskoláinkban. — Egy év a „Neptun“ budapesti evezős egylet életéből — A magyar torna jubileuma. Bécsi korcsolya versenyek — A kolozsvári Athletikai Club háziviadala. — A kolozsvári korcsolyázó egylet évi közgyűlése. Különfélék. Hirdetések.

Kiadja **PORZSOLT JENŐ.**

SIGMUND JOZSEF
BUDAPEST IV. VÁROSHÁZ UTCÁ 2-4. SZÁM
A ZÖLD KÖSTÖRÜHOZ
HÁRSZON-KÉSZ FEHÉRMŰ-ÉS RÖVIDÁRÚ RAKTÁRA.

Sport ruházati czikkek
a legujabb minták szerint
igen izléses kiállításban és nagy választékban kaphatók
SIGMUND JÓZSEF
kész fehérmű, vászon és szövöttárú-raktárában
Budapest. IV. ker. Városház-utca 2-4. szám.

Előfizetési díj:

Negyedévre . . . 1 ft.
Félévre . . . . . 2 ft.
Égész évre . . . . 4 ft.

Egyes szám 20 kr.

Hirdetések felvételnek
a kiadóhivatalban.

HERKULES

TESTGYAKORLATI KÖZLÖNY

SZERKESZTIK

PORZSOLT JENŐ   PORZSOLT KÁLMÁN

Megjelen havonként kétszer.

Szerkesztőség
és
kiadóhivatal:

Budapest. VII. kerület
Erzsébetváros. akácza-
utca 7. sz. 1. em.

Kéziratokat vissza nem
küldünk.

Bérmentetlen leveleke:
nem fogadunk el.

Az „Achilles“ Sport-Egylet, az „Aradi Koresolyázó-Egylet,“ a „Balaton-Egylet,“ a „Beregszászi Koresolyázó-Egylet,“ a „Budapesti hegyvidéki turista-Egylet,“ a „Budapesti Koresolyázó-Egylet,“ a Budapesti Torna-Egylet,“ a „Budapesti Vasparipa-Egylet Előre,“ a „Budapesti Sport-Club,“ a „Debreczeni Koresolyázó-Egylet,“ a „Debreczeni Torna-Egylet,“ az „Egyetemi Athletikai Club,“ „Első Magyar Vivó-Egylet,“ az „Érsekújvári Vivó- és Torna-Egyesület,“ a „Fertői Csónakázó-Társaság,“ a „Győri Csónakázó-Egyesület,“ a „Kassai Koresolyázó-Egylet,“ a „Kolozsvári Athletikai Club,“ a Kolozsvári „Koresolyázó-Egylet,“ a „Föv. Vivó-Club,“ a „Körmendi Athletikai Club,“ a „Kunszentmártoni Csónakázó-Koresolyázó-Egylet,“ a „Magyar-Óvári Torna- és Vivó-Egylet,“ a „Magyar Velociped-Club,“ a „Marosvásárhelyi kerékpár-Egylet,“ a „Maros-Vásárhelyi Koresolyázó-Egylet,“ a „Lévai Torna- és Vivó-Egylet,“ a „Lőcsei Koresolyázó-Egylet,“ a „Maros-Vásárhelyi Torna-Egylet,“ a „Nagy-Bányai Koresolyázó-Egylet,“ a „Nagy-Enyedi Koresolyázó-Egylet,“ a „Nagy-Kanizsai Torna-Egylet,“ a „Nagy-Kállói Koresolyázó-Egylet,“ a „Nemzeti Hajós-Egylet,“ a „Neptun Budapesti Evező-Egylet,“ az „Ó-Becsei Kerékpár-Egyesület,“ az „Ó-Budai Torna-Egylet,“ a „Pannonia Csónak-Egylet,“ a „Pécsi Athletikai Club,“ a „Pozsonyi Hajós-Egylet,“ a „Pozsonyi Torna-Egylet,“ a „Privigyei Koresolyázó-Egylet,“ a „Rimaszombati Koresolyázó-Egylet,“ a „Sátoralja-Ujhelyi Koresolyázó-Egylet,“ a „Salgó-Tarjáni Vasparipa-Szövetkezet,“ a „Selmeczi Akadémiai Athleta-Club,“ a „Soproni Koresolyázó-Egylet,“ a „Szabadkai Torna-Egylet,“ a „Szarvasi Koresolyázó-Kör,“ a „Szegedi Csónakázó-Egylet,“ a „Szegedi Koresolyázó-Egylet,“ a „Szegedi Torna-Egylet,“ a „Székely-Udvarhelyi Koresolyázó-Egylet,“ a „Székesfehérvári Koresolyázó-Egylet,“ a „Temesvári Koresolyázó-Egylet,“ és az „Ujvidéki Kerékpár- (Bicycle-) Egyesület,“

HIVATALOS KÖZLÖNYE.

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter ő nagyméltósága 47,020. számú rendeletével ajánlja e lapot Magyarország összes tanintézetének.

Irányelvek.

Talán sehol semmiféle téren sem lehet annyi összefüggést, rendszertelenséget, céltalanságot, fejtelenséget találni, mint testgyakorlatok és testedző sport terén hazánkban.

A testgyakorlatok feladataira és eszközeire nézve oly vastag homály uralkodik bizonyos körökben, hogy annál csak az az obscuritás nagyobb, melylyel egy-egy «szakértő» a maga félszeg álláspontját a világ legnagyobb bölcsességének hirdeti.

Az egyik ember csak a német tornát ismeri s minden mástól megtagadja a létjogot is, az athleta pedig gunyolja a tornát, a mit nem ismer, csónakázó, velocipedező, vivó s más sportmanok pedig a maguk foglalkozását tartják a leglényegesebbnek s legüdvösebbnek. Ugyanígy van az iskolában is: az egyik gimnasiunban a tanár angol mintára csinál játszó lárs ságot a gyerekek között, a másokban szigorúan a német szoba tornát üzik s a harmadikban a francia iskolazászlóaljakat utánnozzák.

És minden egyoldalú felfogás birtokosa a csalhatatlanság arroganciájával vitatkozik ellenfelével félszeg tana mellett.

Pedig azzal az egygyel tisztában kell lenni mindenkinek, hogy külön-külön, az egymástól teljesen izolált sport-ágak nem sokat érnek a test általános művelése tekintetében s nagyon egyoldalú az a sportsman, a ki egész életében csak egyellen sportot üz.

Ne zárkózzanak el a sportmanok a kollégáik sportja elől, a vivók ne vessék meg a velocipedet, a koresolyázók ne elégedjenek meg a jéggel, hanem nézzenek be a torna csarnokba is egy kicsit, az athleták pedig tanulják meg a német tanároktól a rendszerességet, pontosságot és figyelmet.

S ha ez irányelvek általánosak lesznek sportmanjaink körében, akkor majd másképp fog állni Magyarországon a testgyakorlatok köre.

A mi pedig az iskolai testgyakorlatot illeti, a tornatanár urak igyekezzenek a ministeri utasítások szellemét jól megérteni, mert hiszen a leghatározottabban kivethető ezekből, hogy a németes szobatornázást csak szűk keretre soroztja, a tornaszereknek számát is megszorítja, nagy súlyt fektet a szabadban való tornázásra a játszó-terekre, a kirándulásokra és a katonai gyakorlatokra.

E lap is, melyben a sorok megjelennek, már hatodik esztendeje lesz, hogy ez irány elvekért küzd meg nem képvisel egyoldalú felfogást, nem áll pártjára senki, hanem az általános reform, a magyar testgyakorlat mellett törhetetlenül küzd.

Azért e munkásságnak hatodik évfordulóján örömmel üdvözlöm a testgyakorlatok minden barátja nevében.

Perczel Kornél

Magyar velociped club.

Az amateur-velocipedezés terjesztése érdekében alakult Magyar velociped-club — mint örömmel értesítjük olvasóinkat — a jövő évben ismét nagy tevékenységet fog kifejteni. Legutóbb tartott renklivüli közgyűlésén a hátralékos tagok régi kötelezettségét megszűnőnek nyilvánította s ez által lehetővé tette, hogy ismét belépjenek a clubba, a nélkül hogy hátralékaikat megkellene fizetniök. Ezenkívül azon kedvezményt kapják a tagok, hogy a club hivatalos közlönyét a „Herkules“-t egész éven át a tagdíj fejében ingyen kapják. Midőn még megjegyezzük, hogy a clubra vonatkozó

mindenfélre felvilágosítással szívesen szolgál a szerkesztőség, s tagok jelentkezését is elfogadja; — közöljük a club legutóbbi rendkívüli közgyűlésének (szept. 22) hivatalos jegyzőkönyvét.

1) Elnök konstatálja, hogy a M. V. C. rendkívüli közgyűlése — miután az előzőleg hirdett közgyűlés nem volt határozatképes és a mostani közgyűlés ugy hirdettetett a lapokban, hogy tekintet nélkül a tagok számára határozatképes lesz, miután továbbá a megjelent tagok mind befizették tagdíj átralékaikat — véglegesen határozatképes; megjegyzi továbbá az elnök, hogy a megjelenteken kívül a clubnak nincs is törvény szerinti tagja, mert a többi mind egy évi tagdíjjal hátralékban van.

2) A pénztárnok jelenti, hogy a pénztár állapota 150 frt 81 kr. tagdíj hátralékban tetemes vagyona van még ezenkívül, de az behajthatatlan.

3) A közgyűlés Klemm-Mayer Aladár pénztárnoknak a fölmentvőnyt megadja s működéséért jegyzőkönyvi köszönetet szavaz.

4) A közgyűlés kimondja, hogy a hátralékos tagokat tagoknak nem tekinthetvén hátralékaik törvényes behajtásától eláll.

5) Elhatározza továbbá a közgyűlés, hogy 1889. január 1-jétől kezdve a clubot ujja szervezi s e célból három tagu provizorius igazgatóságot választ az ügyek ideiglenes vezetésére, még a tagok annyira föl nem szaporodnak, hogy tisztikart lehet választani.

6) Továbbá a pénztári készletből százötven forinttal előfizet a club hivatalos közlönyére az összes tagok számára, olyképen hogy az október-decemberi negyedévi olyamból nemcsak a rendszeren fizető tagok kapjanak lapot, hanem a hátralékosok közül is többen, kiket ily módon ismét a club kötelékebe megnyerni remél a közgyűlés; az eddig rendszeren fizető tagok pedig az egész 1889-ik évben ingyen kapják a lapot.

7) Elhatározza továbbá, hogy a hivatalos lap pártolása érdekében körlevelet intéz a társegyletekhez.

8) A pénztári készletből fönmaradt 81 kron taggyűjtő iver nyomtatását határozza el.

9) S fölkéri a hivatalos közlöny szerkesztőségét, hogy helyiséget ideiglenesen engedje át a club hivatalos helyiségeül.

10) Végül a három tagu igazgatóságba megválasztja tagokul Klemm-Mayer Aladár, Barthay Oszkár és Porzsolt Kálmán urakat.

A jegyzőkönyv hitelül:

Klemm Mayer Aladár

Barthay Oszkár

Az «Achilles Sport-Egylet» következő gyártmányu gépekkel rendelkezik, mik az egyesület tagjainak tulajdonát képezik. Itt csak a hivatalos szertári kimutatásból csak azon gyárakat említjük fel, melyeknek gyártmányai több ízben a versenyekben résztvettek és a miken tulajdonosaik többször győztek, részint azon gyárakat, mik igen jó utigépeket szállítottak. Első sorban a «Matchless» könnyű utazási gépeit, és a «Matchless-Rower» gépeket kell felemlitenünk Singer E. Co. Coventry (Anglia) gyárából. Rögtön utána a St. Georg's Engineerim Compy (Birmingham) «New-kapir» safety, ezen gép kiállítása vetélkedik bármimemü gyár termékeivel. Jeles utazónk Vermes Lajos nemzetközi bajnok rendszeren «Matchless Rower» és «New-Rapid» gépeket használ, ez utóbbi gépen 10,000 métert 18 perc 52 mp. alatt jelentékeny recordot ért el, míg «Matchless Rower»-én nagyobb utazásai közül felemlítjük a konstantinápolyit, több mint 5000 km. tett meg, anélkül, hogy gépe a teljes biztonságot nélkülöznél. Továbbá jó gépeket szállított Baylits Thomas E. Co. Lower Tord Stret Coventry. Az Excelsior Safety különösen Bácska rosz utain bizonyult erős és könnyű gépnek. Szállított gépeket Gusztáv Hummel

TÁRCZA.

Sport-hős.

Elbeszélés.

Irta: Porzsolt Kálmán.

Erdődy Ervinnek hívták.

Hangzatos név, valóságos aristocraticus nuance-szal, de sietek kijelenteni, hogy nem volt aristokrata.

Ósei között legnevezetesebb ember volt az apja, a ki 30,000 jól hizott sertést hagyott a fiára, mikor elköltözött az árnyékvilágból.

Erdődy Ervin a disznókból csinált — bikákat, mert gy hívják a nagy bankókat, a mikre a sertéseket felváltotta.

Már most mit csináljon a sok pénzzel? hogyan verje el? ez képezte legfőbb gondját.

Mert engedelmet kérek, pénzt szerezni nagy mesterség, de pénzt jól és izléssel elkölteni, az művészet! Egy jó barátjától kért tanácsot.

— Hát mire való a sport, ha nem a pénzköltésre! — kiáltott föl ez.

— Ah, csakugyan igazad van, sportot fogok üzni, — szolt elhatározással Erdődy Ervin.

Igy jutott a sporthoz a mi hősnök.

Más közönséges halandó belefog egy-egy sportba, mert passziója van hozzá, mert érzi magában a testi ügyességet; az egyik sportsman uszik, mert nyáron meleg van; a másik viv, mert nagy a potroha s le akarja soványítani, a harmadik velozipéden jár, mert sietős a dolga, a negyedik vadászik, mert gyomorbaja van s az ötödlk vasgolyókkal gyötri magát, hogy kivegye tagjaiból a reumát: minden embernek meg van a maga oka, hogy miért fog a sportba; — csak a mi hősnök ugrott bele igazán bolondságból.

Legelőször is neki állott a — kardnak, mert nagyon megtetszett neki egy kis lányka, a kinek pedig egy híres kardforgató katonatiszt volt az udvarlója.

Elment tehát egy vivómesterhez, aki őt egészen a szerelemébresztés képességeig kellett, hogy kiképezze a vivásban.

Az utcán meglátott egy nagy czégtáblát, melyen vaskos betűkkel ez állott:

KARDHÁNYÓ VALÉR

okleveles vivótanár műterme.

Rögtön bekopogtatott s egy hat ablakos üres teremben találta magát, melynek falain vivőeszközök változtak üveg alá rakott cotillion-ordókkal.

is Stuttgartból. A «Specy-Sicherheits Cycle» nehéz gépnek bizonyult. Ugyszintén Herbst Károly (Budapest Károly-körút 31.) gépei «Kängaroo» (180 frt), «Rower» (200 frt kemény és rendkívül sulyu és nehéz járásnak tüntek fel. A Heinrich Schott (Wien, Gauer mann-gasse 4.) «Howe» Sicherheits Bicycle Nr. 4. (350, 360, 370 mk. régi szerkezetűek. Szállított továbbá gépeket Lewis Glasel Coventry (Safety Nr. 1. L. 20) és Heinr. Kleyer, Gutleutsstrasse Frankfurt a. M. («Apollo» Bicycleette) tulajdonosaik meg vannak elégedve. Nem hagyhatjuk említés nélkül Brömer Elmershausen Wien II. Lichtenauergasse Nr. 1. által szállított (Kängaroo Nr. III. 190 frt, Nr. I. 235 frt és Nr. II. 270 frt) gépeket sem, mik kirándulások alkalmával teljesen megbízhatók voltak. Ezen gépeket különösen a Vojnits testvérek és Vermes. Nándor Magyarország viadora kedvelik. Matkovic Mklós 4000 métert 8 p. 9¹/₅ mp. alatt tett meg egy 56 hüvelyk magas D. H. P. Hillman H. Cooper gépen. — A legutóbbi uszóversenyek alkalmával Albert H. Curjel Wien I. Elisabethstrasse 5. által szállított Coventry Machinists Company három kerekű gépei és a kétüléses biztonsági kerékpárjai vitték el az első díjakat.

Tisztelettel

Szvoboda Lajos

az „A. S. E.” jegyzője

*

— **A velocipéd a véderő szolgálatában.** Legujabbi időben a velociped alkalmazása az orosz hadseregben is rendszeresített és pedig ezredenkint 1 tiszt és 2 legény ilyen járművön való szolgálatra lett kiszemelve. Az ez évi őszi hadgyakorlatok alkalmával foganatosított ilyen járművek illetőleg egyének kipróbáltatásánál — mint szemtanuk állítják — naponkint 500 werstnyi (körülbelül 46 kmt.) ut lett az illetők által minden különös megerőltetés nélkül meghaladva.

*†

— Á'sszolgálja! — szólott az okleveles vivótánár egy gyönyörű XVI-ik korabeli bókot vágván.

A szerencsétlen persze tánczmester volt, de hát mi is lett volna más, mikor a táncz mesterek mind vivómesterek lesznek s bizonyára a vivómesterek nemsókára mind táncz mesterekké lesznek — csakbogy megéljenek.

Erdődy Ervinnek nagyon megtetszett a bók, igen kitűnő vivómestert következtetett belőle s rögtön megtörtént az alku mindennapos külön órára — természetesen jó borsosan, mert Kardhányó Valér táncz — pardon! — okleveles vivótánárunk hamar kiszagolta Erdődy Ervin irtólag — 30,000 disznót.

A vivás oktatása rendkívüli sikerrel folyt s ezzel folyton karöltve haladt Erdődy ur a szerelem művészetében is.

Naponta egy órát töltött Kardhányó Valér urnál s naponta ugyancsak egy órát a bájos kis Nellinél.

Meglehetősen bele is izzadt mind a két órába

Kardhányó urnál az első tiz napon csak az állást és lépést tanulta; az okleveles vivótánár ur óvakodott kiváló tanítványának kezébe kardot adni az első tiz napon; tán attól féltette, hogy megvágja vele magát, vagy hogy talán nagyon is hamar elsajátítja egész vivótudományát s — megszökik.

A kis Nellinél azonban még lassabban haladt előre, még ugyanis a hadnagyocska galoppban járt előtte, ő az első tipegő lépést sem tette meg az első tiz napon.

Roppant bántotta ez Erdődy ur büszkeségét, hogy

— **Uj record-tricyclen.** Jack Lee sz év utolsó napjaiban egy angol mértföldes pályát háromkerekű gépjével 2 percz 33¹/₄ nap alatt hajtott be, az eddigi legjobb eredményt 4¹/₄ másodperczcel javítva még a verseny országúton volt.

— **Franciaország bajnokai 1888-bau** kétkerekű géppel 10 kilométerre Chérecan, 100 kilométerre Ferront (Gh., háromkerekű gépen 50 kilométeren Fol. H. és Cattereau L. 5 kilométer távon.

— **Uj récord.** Valamennyi fajtát a velocipednek legyőzte az ugynevezett »Rudge Tryplet« három üléses gép, melyen a hajtók egymás mögött ülnek. Coventryből Birminghamba volt a verseny a gépen ült Whittaker Oxborrow és Lee; fél angol mértföldet 1 p. 9¹/₅ mp. alatt egy angol mértföldet 2 ; 18¹/₅ mp. alatt hajtottak be.

— **A Rudge gépek.** A legutóbbi üzletét a Rudge-Cycle Company 29.123 font sterling tiszta nyereséggel zárta le, kétségtelenül biztosítékul szolgál ez a gépek jóságának és elterjedtségének.

— **Francia recordok országúton** 100 kilométert 5 óra 21 p. alatt Mansen 1888 aug. 15, bicyclette; 50 kilométert 2 óra 4 q. 10 mp.: 100 klm. 4 ; 39 ; 45; — 100 klm. 10 ; 38 ; 10; 236 klm. 11 ; 59 . 30 nap alatt, tehát még Tandem gépen Jiel-Lavalei Giraud okt. 1Z-én 100 klm. tricyclen 4 óra 24 p. alatt okt. 28-án Lanavere; Jiel egy bicyclen 200 klm. 11 óra 2 p. 8 mp, alatt: Lanavére 200 klm. tricyclen 10 ó. 5 p. 10 1) mn.: 239 klm. 12 óra alatt: Tricyclen Mousset 500 klm. 35 óra 27 pecz alatt hajtott be.

— **Földváry Tibor** jeles mőkorcsolyázónk a nyarat Belgiumban és Angolországban töltötte. Sport-tapasztalatainak elbészéléséből érdemesnek tartjuk megjegyezni, hogy külföldön a legujabb, két egyforma kerekű Rover-Safety van különösen elterjedve. A magas gépek és háromkerekűek már egyforma számban használatnak.

öt a gazdag s csinos fiatal embert egy kis «kódis» hadnagyocska lefőzi.

— No iszen, mostan tért csak ki a kaczagás.

— No, már harmincezer disznó csakugyan nem kutya! hahaha!

— Hősünk nem folytathatta tovább eszmelánczolatát, pedig olyan párhuzamot gondolt ki a — hadnagy és a harmincezer disznó között, hogy alig tudta viszszanyomni háborgó keble rejtekébe.

De istenem! mit csináljon? hisz a kardevő hadnagy épen most lép a terembe s ő a tizedik napon is csak a lépéseket tanulja a vivásból: „Egy kettő!” — hasat be! — mellet ki! — fejet föl! — nagyon jó volt!

— Csak azt akartam mondani nagysám, hogy harmincezer disznó tán még se kutya, vagy mi?

— Hahaha! — kaczagott még jobban a leány.

— Én disznókereskedő fia vagyok.

— Vagy ugy? bocsánat! hahaha!

— Oh kérem, csak tessék.

— Hallgatom már.

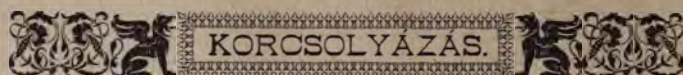
— Hősünk nem folytathatta tovább eszmelánczolatát, pedig olyan párhuzamot gondolt ki a — hadnagy és a harmincezer disznó között, hogy alig tudta visszanyomni háborgó keble rejtekébe.

— No, már harmincezer disznó csakugyan nem kutya! hahaha!

— Hősünk nem folytathatta tovább eszmelánczolatát, pedig olyan párhuzamot gondolt ki a — hadnagy és a harmincezer disznó között, hogy alig tudta visszanyomni háborgó keble rejtekébe.

De istenem! mit csináljon? hisz a kardevő hadnagy épen most lép a terembe s ő a tizedik napon is csak a lépéseket tanulja a vivásból: „Egy kettő!” — hasat be! — mellet ki! — fejet föl! — nagyon jó volt! — még egyszer! . . .

(Folytatása a jövő számban).

Az „Excelsior-Halifax.”

(Képpel.)

Pirovich Aladár fővárosi mérnöknek új korcsolyája „Excelsior” néven a fővárosi korcsolyázók előtt már a múlt évben ismert volt. És ez új találmányra nézve már elég vivmány, hogy a közönség veszi.

Nekünk azonban kissé szigorubb szemekkel kell nézni az új korcsolyát, mert sokan éppen itéletüktől teszik függővé használatát.

(Közönséges Halifax)

A feltalálónak magának azon véleménye van korcsolyájáról, hogy az csak az egészségi szempontból korcsolyázóknak, különösen aggok és gyermekek számára való. „Amely mérvben könnyű az Excelsior-Halifaxon a megtanulás a könnyed, fáradság nélküli tovamozgás”, — mondja Pirovich — „ép oly kevésbé alkalmas a különféle figura alakítására. Végeredményben tehát a cél, melyet a korcsolya elérni kíván ez: lehetséges legyen, hogy a korcsolyázást korkülönbség, veszély s elfáradás nélkül ipár nap alatt bárki is élvezhesse.”

Ezen cél elérésére nézve aztán a feltaláló vissza fejlesztette a képünkön látható Halifaxot a felszázaddal ezelőtti korcsolyák mintájára. A korcsolya pengéjét egészen egyenessé tette és alacsonynyá. De hogy az állás rajta még biztosabb legyen, a talpát a pengének ujnyi vastagra alakította, úgy hogy önkénytelen az erdélyi csont és fa-korcsolyák jutnak eszűnkbe.

Az Excelsiornak eme alakja igen alkalmassá teszi tehát a korcsolyát, azok számára, kik „minden időre megelégesznek annyival, hogy lassu nyárspolgárius emésztő-sétájukat a korcsolya évadban a sétaterről a jégpályára telessék át. Gyermekek számára azonban semmit sem, mű- vagy táv-korcsolyázásra pedig éppen sem ér.” (Allg. Sport-Zeitung.)

(Excelsior halifax)

Ezen szigoru, de igazságos bírálat után csak azt akarjuk még megjegyezni, hogy ném tanácsos az Excelsior-t az első jégre lépésnél a célból használni, hogy ezután a Halifaxot kössük fel, mert ezen ismét újból kell a tanulást kezdeni.

A képünkön látható Halifaxnak pengéye különben olyan görbére van rajzolva, milyenre ma már alig gyártják.

Végül az új korcsolyát az egészségtani szempontból korcsolyázóknak azért is melegeo ajánlhatjuk, mert kiállítására kitűnő.

G. J.

A budapesti korcsolyázó egyesület új pályája.

A főváros pesti korcsolyázói eddig szégyenkezve vontak hátra a budaiak elől, mert mikor azok már javában korcsolyáztak a lövöldei mesterséges jégpályán

mi még csak lestük a ligeti tó megnyitását. — Az idén egészen fordítva kezd a dolog fejlődni. A budapesti korlya-egylet megnyitotta új pályáját és ismét kivetett mellet járhatunk.

De van is mire büszkélkedni. Leírjuk az új pályát és a csarnokát azért is, hogy indokoljuk büszkeségünket, meg hogy a vidék is okulhasson a főváros példáján. — A városligeti Stefánia-ut jobbán, a fenyvesen belül egy vizenyős rét elterült eddig, mely még a vasárnapi délutánokon sem népesült be, oly rossz kigőzölgésű és oly nedves volt. E térséget alakította át a korcsolya-egylet olyan leleményesen jégpályára, hogy az átalakítás által a rét egészségessé és szebbé tette, a nélkül, hogy réti jellegétől megfosztotta volna.

A pálya a következő módon készült. A mező gyeptéglákba felvágva, oszlopokba rakták. Ezután az anya földet síkfelületűvé csinálván ledöngölték. A humusra feltényérnyi agyag s erre vastag rétegben kavics tétetett. Ezen rétegre aztán szépen vissza tették a gyeptéglákat, úgy hogy a rét gyönyörű sikká vált. Így tehát a jégpálya nyáron szép rét, télen pedig kitűnő alap a víz rábocsátására.

A pálya alakja a jó verseny-pályaké; nyult téglány, a két végén körívvel. A csinos korcsolya csarnok a pálya egyik hosszabb oldalának végében áll. Az épület, bár nem nagy, minden igénynek megfelel. A bejáratnál szemben van a melegedő szoba, nagy ablakaival a jégre nézőn. A ruhatár és felcsatoló helyek jobbra, az étkező hely balra. — A zenekar számára a fedélzet alatt van a megfelelő helyiség. A baj a zenét illetőleg csak az, hogy a pálya egyik végéről alig hallatszik. A hivatalos helyiségek a b járatnál jobbra s balra vannak.

Minden megvan az épületben, csak persze kisebb méretben. Helyes újításnak tetszik, különösen a nem korcsolyázó mamák előtt, hogy a pályát a lerakott deszkákon körül lehet sétálni.

A korcsolya egylet választmánya, mint múlt számban közöltük is a tavipálya megnyitával ezen helyiséget elzárja és még külön díj mellett sem engedi használni. — A legnagyobb méltánylattal kell meghajolnunk az egyleti választmány eme határozata és indokolása előtt. Bár jótékony célú ünnepélyek, esetleg versenyek rendezésénél hiszem, el lehetne e szabálytól tekinteni.

Master.

*

— Az egri korcsolyázó egyesületnek érseki majorban levő jégpályája, a huzamosan tartó nyári szárazság alatt leapadt tóvize következtében az idén jóval szűkebb tere szorult, mindannak dacára a 18—22 fokos hideg derült éjjeleken át, meglehetősen sima jégtükrére fagyott. A korcsolyázó fiatalság használja is a kedvező időt.

— A győri korcsolyázó-egylet új jégpályáját decz. 15-én nyitotta meg a tagok óriási részvétele mellett. A négyzet alaku ca 5200 négyszögméter területű műpálya fűthető csarnokkal, külön szertárral és pénztáros-házikóval kétségtelenül tökéletesen méltó Győr városa sport

hirnevéhez. Az egyleti igazgatóság folyó évadra a következőkép van alakulva: Elnök Zechmeister Károly polgármester, alelnök Miháلكovics Tivadar, kir. közjegyző a győri csónakázó-egylet elnöke, titkár és jegyző Németh Károly ügyvédjelölt, művezető (jégmester) Hets Antal mérnök, pénztáros Szabó József főreáliskolai igazgató tanár, bizalmi férfiak Fabinyi Gusztáv kir. törvsz. bíró, dr. Szücs István kir. alügyész és Hilbert Jenő bankigazgató. Az egyletnek az elmúlt évek 40—50 tagszámával szemben máris 180 rendes tagja van, mely összeg azouban még jóval nagyobbodni fog az idény alatt.

(Halifax).

— **A Fertő befagyott!** ez a ritka hír örvendeztette meg a Fertő közelében lakó sőt még a bécsi korcsolyázókat is december hó folyamán. A nagy tó ugyanis annyira befagyott, hogy 5—6 óranyi utat lehetett jégén megtenni. A hirre Bécsből is kirándultak többen a Fertőre. A Fertői vitorlázó társaságnak most kitűnő alkalma nyílnék a jég-yachtolásra!

— **A budapesti korcsolya-egylet** eddig hat egész és egy fél napon át használhatta jégpályáját, hat nap délutánján katonazenével volt élénk mozgalom, bár még sokan hiányoztak a téli sport rendes látogatói közül.

— **Korcsolyázás Pécsen.** December hó folyamán több napon át vig korcsolyázás folyt Pécsen is. Különösen buzgó látogatói az egyleti jégpályának Barósságh Imréné, Fekete Mihályné, Erőssy Józsefné, Littke Mariska, Hoffer Melanie, Petrács Hedvig, Friedl Aura s még számosan.

— **Torna-korcsolya-alliance.** A b.-csabi tornaegyesület a b.-csabai korcsolyázó-egyesülettől a jégpálya gondozását átvette. Idény-jegy egy személyre 2 forint. Azok, kik a tornaegyesületnek tagjai, évi 1 frt díj mellett használhatják a jégpályát. Idény-jegyek kiadására Michnay Gyula egyesületi művezető és Klein Gusztáv, a jégpálya gondnoka, vannak leljogositva.

— **Debreczenben két jégpálya** van: az egyik a nagyerdei korcsolyázó egyleté, a másik a Szikszay-féle fürdő. A korcsolyázó-egylet most csarnokát beüvegezteti, s gondoskodik róla, hogy a fűtés is jó és megfelelő legyen. Az egyletnek most 150 tagja van, s e tekintélyes szám harmadrészét hölgyek alkotják, tehát alkból következtetve az egyleti jégen az idén is eleven, pezsgő élet fog uralkodni.

A tornatanítás iskoláinkban.

XIII.

Az intézet neve: Magyar kir. állami főgymnasium. Fiume.
A tornatanár neve: Mozog István.
Képesítése: Egyletekre s mindennemű tanintézetekre.
Fizetése: 250 frt.

Heti óráinak száma: 10. (osztályösszevonás.)

A tornázó növendékek száma: 142.

A torna alól fölmentettek száma: 2.

Tornaszerek száma: a) *Kézi szerek:* fabot 50 drb., vasbot 50 drb., súlyzó 1 kgros 100 drb., súlyzó 2 kgros 40 drb., súlyzó 7 kgros 2 drb., súlyzó 12 kgros (golyó alak) 1 drb., súlyzó 25 kgros (körte alak) 2 drb. b) *Tornaszerek:* Bak 1, csigaemelyű 1, csomós kötél 1, fokosárboez 2, gyűrű hinta 2 pár. hosszú kötél 1, lengő kötél 1, korlát 2, körhinta 1, létra víz-

irányos 1, létra rézsutos 1, ló 1, mászó kötél 2. mászó pózna (fügéyes) 10, rézsutos 4, nyújtó 3, rohamdeszka 1, ugró deszka 2, rudhinta 1, ugró állvány 2, ugró pócz 1, ugró mércze (távugrashoz) 1, ugró szekrény 4, ugró pózna 12. c) Segédeszközök: permetező 1, hőmérő 1.

Milyen a tornázó helyiség? Nyári és téli. A nyári a gymnasium udvarán udvarán, a mely gesztenyefákkal van körül ültetve; területé 450 négyszögméter. A téli terem szélessége 8 méter, hossza 22 méter, magassága 4.5 méter.

Milyen a növendékek előhaladása? Jó.

Rendeztetnek-e tornakirándulások? Igen.

Rendeztetnek-e versenyek? Igen.

Tartatnak-e katonai gyakorlatok? Igen.

Minő tornászati könyvek vannak a tanári könyvtárban?

A legjobb magyar-német és olasz könyvek.

Mozog István.

*

A testgyakorlati oktatás az 1889-iki állami költségvetésben. A jövő évi állami költségvetés már letárgyalta a képviselőház pénzügyi bizottsága s a kormány által a tornatanítás czimén felvett összegeken mit sem változtatott s előreláthatólag a képviselőház sem fog azokon változtatni; a hol ugyanis értesülésünk szerint a véderő-törvényjavaslatok után (tehát január és február hónapokban) fog tárgyalatni. A költségvetés hivatalos adataiból kiemeljük, hogy a **«tornamesterek kiképzése»** czimén eddig fölvetett **5000 frt.** melyet tudvalevőleg a «Nemzeti tornaegylet» kap az általa fenntartott rendes tornatanári tanfolyamért, a jövő évi költségvetésbe is változtatlanul föl van véve. Ellenben a **«póttornatanfolyamokra»** (a mely nyaranként a tornázni nem tudó néptanítók számára tartatott fön) az eddig felvett 3000 frt helyett csak **1000 frt** van most fölvéve. S ez apasztásra a miniszteri indokolás a következőket mondja: «A torna póttanfolyamok javadalmá 2000 frttal ismét apasztható volt, mivel az elemi iskolai tanítók és tanítónők az elemi iskolai képzőkben, a polgári iskolai tanítók és tanítónők megfelelő képzőkben a tornatanításra is képeztetvén, ezen átmeneti szükséglet ma-holnap fölöslegessé válik.» Különösebb tornatételek fordulnak még elő **«beruházások»** czimén a költségvetésben; e tételeket a miniszterium a következőkép terjeszti elő:

«A **csáktornyai állami tanítóképző tornacsarnokának felépítésére** szükséges 6000 frt első részlete gyanánt 3000 frt vétetett fel. A nevezett tanítóképző épülete a mult évben megszavazott kölcsönből felépítettvén, e napokban adatik át rendeltetésének; ezen épület azonban tornázásra való helyiséget nem tartalmazván, most még a képezdei oktatás céljainak megfelelő tornacsarnok felépítése kívántatik meg. Egy közönséges tornacsarnok építése a szerzett tapasztalatok szerint 6000 forintnál csekélyebb költséggel nem eszközölhető.»

«A **nagy-fülldői főreáliskola tornacsarnokának fölszerelésére** 600 forint vétetett fel, mert a nagykállói főreáliskola tornahelyiségében alig van eszköz, ugy hogy benne csakis szalad gyakorlatok végezhetők. A teljes fölszerelés legalább 600 frtot vesz igénybe, melynek fölvetését költségvetésembe tovább nem halaszthattam.»

*

— **Az aradi tornaegyesület választmánya** legutóbbi rendes havi ülését dr. Robitsek Gusztáv elnöklete alatt tartotta meg, melyen első sorban Ormos Péter Aradmegye alispánja és Abray Lajos, a kereskedelmi akadémia igazgatója vétettek fel egyhangulag az egyleti tagok közé. Az egyesület művezetője tett ezután jelentést bu-

dapesti utjáról, hol december 7-én és 8-án a budapesti (budai) és a nemzeti tornaegylet emléktábla-leleplezés és 25 éves fennállási jubileumot ültek, mely ünnepeken az aradi tornaegylet képviselőiben részt vett; örömmel említette fel a két fővárosi egylet részéről tapasztalt rokonszenves fogadtatást. Megállapított ez után az évi rendes közgyűlés ideje, melynek napjára 1889. február 24-ike tüzetett ki. Az aradi tornaegylet 1889. február 9-én fogja megülni 10 éves fennállásának emlékét, mely alkalommal érdekes házi ünnepélyt rendez; a rendező-bizottság elnökül Kriván János választotta meg s vele együtt Illmann Ottó és Nagy Sándor bizáltak meg a bizottság kiegészítésével. Határozatba ment még az egyesület történetét s egyéb az egylet életére vonatkozó mozzanatokot tárgyaló évkönyv szerkesztése, melynek megírásával Nagy Sándor titkár bízott meg. Ezután több rendbeli folyó-ügyet intéztek el.

— **A miniszter a népiskolák tornázásáról.** Hogy a népiskolai tornatanítás milyen sok kívánni valót hagy fenn s a népiskolai tornaszközök milyen hiányosak, azt maga a vallás és közoktatásügyi miniszter elismeri azon hivatalos jelentésében, melyet a *népoktatás 1886/7. évi állapotról az országgyűlés* elé terjesztett. E nagy fontosságú jelentésből a tornára vonatkozó részt szó szerint ismertetjük. Azt mondja ugyanis a miniszter, hogy **16228** népiskolában testgyakorlati eszközöknek csak **2941** gyűjteménye találtatott. — A testgyakorlati terekről pedig így szól a miniszter: A testgyakorlat törvénysabta tantárgya a népiskolának. — De az 1886/7-iki tanévben az ország **16,538** iskolája közül: testgyakorlásra alkalmas térrel bírt (48:24^{oo} arányban) **7978** intézetünk. És habár 1869. óta 7886 új tornatér, tehát a tulnyomóan nagy rész keletkezett; habár 1884. óta 624-gyel szaporodott a testgyakorlati célra szolgáló mellékhelyek száma, a tornatanítás ma sem részeseül még a kellő méltánylásban. Más államokban e szakmára a legkiválóbb gond fordítottatik. Nálunk még mind-*eddig csak minden második népiskola rendelkezik tornatérrel s ugyancsak minden második iskolában (50:50 arány mellett 8,335-ben) volt eredményes a tornatanítás.* Ezen tantárgy okszerű fejlesztését illetőleg mindenestre nagyobb figyelmet kell követelnünk népiskoláinktól.

— **Iskolai játékok Párisban.** Tudvalevő, hogy tavaly Párisban Jules Rochard kezdeményezésére élénk vita indult meg az orvosi akadémiában a középiskolák tülterhelésének ügyében. A vita gyakorlati eredménye az lett, hogy pár héttel ezelőtt megalakult Párisban a testi nevelés nemzeti ligája, mely a francia közelet legkiválóbb férfait egyesíti magában. Maga a közoktatásügyi miniszter a legmelegebben támogatja a liga törekvéseit s elhatározta, hogy Páris több közterét és kertjét átengedi az iskolai játékok helyének. Az egyes iskolák meg is kezdtek már növendékeikkel az iskolai játékokat. A köztársaság elnöke külön megbizta vejét, Cunisset-Carnotot, hogy a testi nevelés ligájának bizottsága előtt fejezze ki élénk érdeklődését a fontos ügy iránt s azt az ajánlatát, hogy az első e nemü vizsgakor művészi tárgyat ad a testi erő és ügyességben legjobban kitünő tanulóknak.

— **A debreczeni tornaegylet** önálló csoportja közgyűlését f. hó 22-én tartotta meg saját helyiségében. A nagyszámmal megjelent tagokhoz Marton I. elnök humoros üdvözlő beszédet tartott s beszéde hatása alatt a jelenvöltek mindnyájan aláírták a kibocsátott kötelező nyilatkozatot, hogy a *gyakorlati órákat szorgalmasan látogatni fogják* s ez iv az összes tagok között köröztetni határozatott.

Az ujév alkalmából

tisztelettel figyelmeztetjük elvasóinkat előfizetéseik megújítására, hogy a lap expedálásában akadály ne álljon be.

A régebben ígért reformok egy részét már mostani számunkban megtalálja az olvasó. A közleményeket **rovatokra** osztottuk szét, hogy mindenki könnyebben megtalálja azt, a mi különösebben érdekli. De természetesen a most közlött rovatokon kívül még több rovatot nyitunk a testgyakorlatok minden ágának. Az ígért **illusztrációkból** is közlünk már néhányat.

Tisztelettel kérjük tehát a magyar közönség erkölcsi és anyagi támogatását.

A „Herkules“ előfizetési ára negyedévre 1 frt.
félévre 2 frt.
egész évre 4 frt.

Az előfizetési pénzt kérjük a „Herkules“ kiadóhivatalába Budapest, Akácfa-utca 7. sz. alá küldeni.

Az athletika Pécsett.

A pécsi athletikai club működéséről a következőket írják Pécsről: December 15-én este 6 órakor szép számmal jöttek össze a «P. A. C.» tagjai az első jour fixe, melvet a club kitűzött.

A működő tagok dressben először felvonulás s aztán 3 perczig tartó gyors futással kezdtek meg az összgyakorlatokat: aztán felvonulva 2 ós csapatban, a tornaszereken Ott Béla ur vezetése alatt igen sikerült gyakorlatokat végeztek.

A szereken különösen *Sonnevend* Frigyes ur tűnt ki könnyű és szabatos mozdulatai által; továbbá képzett és jeles tornásznak mutatta magát *Berecz* József ur is, nemkülönben egyes izomerő gyakorlatokban *König* ur.

A szerygyakorlatok után következett a magas ugrás és bakugrás, hol a vezető *Ott* Béla uron kívül *Szinkovics* Károly, *Németh* Arthur, *Berecz* József urak bizonyultak jeles erőknak.

Körülbelül háromnegyed hét órakor vették kezdeteket a vívógyakorlatok, *Liszkey* Bálint ur vezetése alatt. Először a haladók iskola-vívása, később egyes pároknak sorshuzás utján lett összeállításával 10—10 point versenyvívás. A vívók közül kiűntek: *Mihálovics* Antal, *Németh* Arthur, *Ott* Béla és *Benkó* Károly urak szabatos és gyors támadások- és védeéseikkel.

A versenyvívás után *Ott* Béla ur velocipéden mutatott be egyes gyakorlatokat, melyek méltán az elismerés nyilvánulását csalták a jelenvöltek ajkaira. Volt s u l y e m e l é s is, melyben *Halász* Géza ur mint fiatal erő tűnt ki; oly szép reményekre jogosít az ő ereje, hogy kellő training mellett a híres athletát: *Vermes* Lajost rövid idő alatt e téren bizton fölülmulja:

A legjobb hangulatban és kellemes szórakozások közt telt el az est és csak esti 8 óra után oszlott szét az egybegyűlt társaság azon elhatározással, hogy legközelebb hasonló célból ismét összejönnek. (P.)

Turisták a királynál. Sietünk kijelenteni, hogy — nem magyar turistákról van szó. hanem osztrákokról,

— az osztrák turista-club küldöttsége tisztelettel ugyanis a napokban Bécsben a királynál s átnyújtották a Habsburg-menedékház alapkövetétele alkalmával kiadott érmet s a patscherkofeli Ferencz-József-menedékház aquarelle képét. A király sokáig beszélgetett az osztrák turistákkal s megígérte, hogy *felsőleges nejjével együtt meglátogatja a Habsburg menedékházat.*

A „Neptun” budapesti evezős-egylet győzteseinek névjegyzéke.

Mészáros Ferencz: Nemzetközi skiff versenyben Budapesten, 1885. június 20-án; nemzetközi négyes versenyben Bécsben 1888. június 23-án; nemzetközi-négyes versenyben Bécsben 1888. június 24-én.

Dr. Stettner László: Nemzetközi skiff versenyben Budapesten, 1886. június 12-én; nemzetközi skiff versenyben Bécsben 1888. június 23-án; országos skiff versenyben Budapesten, 1887. június 18-án; országos skiff versenyben Budapesten, 1888. szeptember 8-án.

Dr. Perger Ferencz: Nemzetközi négyes versenyben Bécsben, 1888. június 23-án; nemzetközi négyes versenyben Bécsben 1888. június 24-én; országos kormányos nélküli kétevezős versenyben Budapesten, 1888. szeptember 8-án.

Perger Ignác: Nemzetközi négyes versenyben Bécsben, 1888. június 23-án; nemzetközi négyes versenyben Bécsben 1888. június 24-én; országos kormányos nélküli kétevezős versenyben Budapesten 1888. szept. 8.

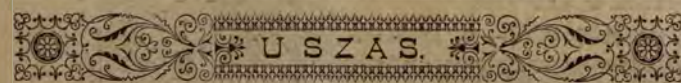
Ifj. Adam Károly: Nemzetközi négyes versenyben Bécsben, 1888. június 23-án; nemzetközi négyes versenyben Bécsben, 1888. június 24-én; országos négyes versenyben Budapesten, 1888. szept. 8.

Kleiner Gyula: Nemzetközi négyes versenyben Bécsben, 1888. június 23-án mint kormányos; nemzetközi négyes versenyben Bécsben, 1888. június 24-én mint kormányos; országos négyes versenyben Budapesten, 1888. szeptember 8. mint kormányos.

Pekar Gyula: Országos négyes versenyben Budapesten, 1888. szeptember 8-án.

Hoffmann János: országos négyes versenyben Budapesten 1888. szeptember 8-án.

Egyed Sándor: Országos négyes versenyben Budapesten 1888. szeptember 8-án.

— **A bécsi nemzetközi versenyuszás.** A három napig, december 8., 9. és 16-án tartott uszóversenyek a szép Diana fürdő helyiségében nagy érdeklődés mellett folytak le.

Összesen tizenkét számból állt a versenysorozat; ném érdeklő talán a „Herkules” olvasóközönségét az egész verseny leírása, elégnek tartom, ha csak a bajnoki versenyek győzteseit említésem fel.

Az első nap egy bajnoki küzdelem volt 102 m. rövid távolságon (3 pálya hosszú), győzött Lemberger Emil 1 y. 32 mp, idő alatt, második lovag Dr. Karl van der Strass 1 mp, késedelemmel.

A második nap az osztrák bajnoki verseny

volt nagyobb távolságra. 1898 m. Első Hänisch Lajos 29 p. 30 mp. alatt nagy előnnyel Zimmermann felett.

Bajnoki verseny a vízbe-ugrásnál. Győzött Mehl Gustáv.

A harmadik nap bajnoki versenyei a professionisták részére vala rendezve, az elsőnél 340 m. távolságra Aigner L. uszómeister a Dianafürdőből győzött 7 : 40 mp., a második a vízbeugrás-versenyénél Hiab E., ugyancsak a Dianafürdő uszó mestere győzött.

— **Hat napig tartó uszóverseny Amerikában.** Smith W. János a fél angol mértföldes uszó verseny bajnoka és Stone egy ideig csak Bostonban ismert uszó 700 dollár díjjért egy matchet rendeznek, mely hat napon át fog tartani, naponként 10 órai uszási idővel; ki ez idő alatt nagyobb távolságot uszik be, lesz a győztes; egy körülbelül 30 m. hosszú bassinban, úgy hogy egy 1609 méteres pályán 54-szer kell fordulatot csinálni.

„Nautilus.”

A Ludovika akadémia közlönye ez évi VII-ik füzetének tartalma: Lovag Henneberg Károly altábornagy 1833—1888. — A fegyelemről és katonai szellemről. Rittersfeldi Kreybig Károly. — Utazó és útközetmenetekről. — A hadkészültség eszközeiről. — A tüzfegyelem. — Tanulmány a magyar-szerb harcstéréről. Dragasevicstől. — Katonai nevelés Olaszországban. Hora Ödön hagyótól. — A m. k. honvédség fejlődésének ismertetése 1869-től 1889-ig. — Egészségtani közlemények. — Néhány megjegyzések a mai kozákokról. H. Ö.

Az „Országos középiskolai tanáregyesület közlöny” decemberi füzete Volf György szerkesztése alatt a következő tartalommal jelelt meg: Értekezések: gymnasiumaink muzeumaról Várkonyi E.-től. — A verstanítás módszeréről dr. Négyessy L.-től. — Astronomiai kirándulások, Czogler A.-től, és rendes rovatok, irodalom, közoktatásügy. stb. stb.

Tornaszerek.

Oheroly János

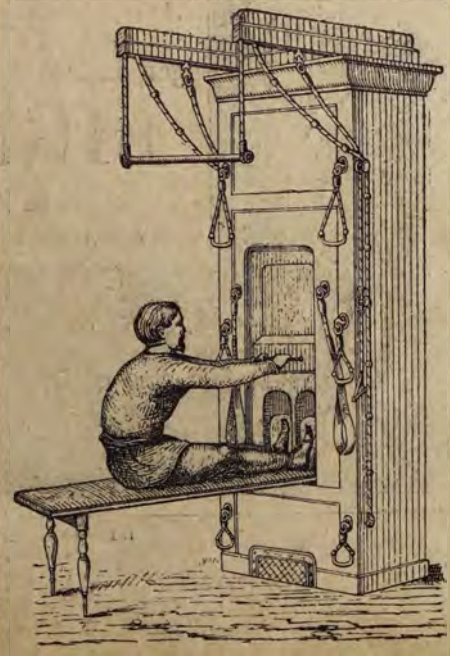
Budapest,

VIII. Muzeumkörút 18.

Egyes tornaszereket készített valamint egész tornatermeket berendez a legújabb javított tornaszerekkel.

1885-iki országos kiállítási érem.

Kellő adatok nyomán berendezési tervek mérsékelt áron,

„Kerékpár-sport“ cím alatt a kerékpározás érdekeit fölkaroló s havonként kétszer megjelenő lap indult meg a fővárosban J. K a s z á s István szerkesztésében és kiadásában. A kerékpározásra vonatkozó közleményeken kívül közli Jósika Lajos báró arcképét is. A lap czimképét R o s k o v i t s Ignác rajzolta. Előfizetési ára egy évre 5 ft.

A „Nemzeti nőnevelés“ november—decemberi füzetének tartalma: Trefort Ágoston emlékezete. Komáromy L. — Nők a kereskedelmi pályán. György A. — Női középoktatás. De Gerando Antonia. — Német föl-olvasás a lányok továbbképzéséről az iskolából való lépések után Prisca. — Bevezetés a távlati rajzolásba. Hollós K.

A téli sportsaiszonra ajánlja
dus választékban bővelkedő
raktárát

Sigmund József

Budapest, IV. kerület város-
ház-utca 2—4.

Hazai és külföldi sport-
munkák

beszerzésére, valamint egész
sport könyvtárak berendezé-
sére előfizetőinknek szives-
ségből díjtalanul vállalkozik
a kiadóhivatal.

A legritkább külföldi levél-
bélyegek a legolcsóbb ára-
kon kaphatók. Török, angol,
görög, szerb, bolgár, román,
francia, német stb. levél-
bélyegek.

Darabja csak 2kr.

Megrendelések «L e v é l b é-
b é l y e g g y ű j t ő» cizimmel
lap kiadóhivatalához inté-
zendők.

Ela dó fegyvergyűjtemény.

Kéz alatt eladó egy régi
fegyver-gyűjtemény, mely áll
a következő darabokból: 2
török lovaskard, 2 kovás
török pisztoly, 2 bosnyák
török puska, 1 hátultöltő
kugelstutz — összesen **nyole
darab.**

Ára csak 40 ft.

A cizimmel szivességből szol-
gál a lap kiadóhivatala.

A korcsolyázás kézi- könyve.

Irta: **Porzolt Jenő.**

A téli sport összes ágainak
leírása. korcsolya pályák ké-
szítési módjának leírása, kez-
dő horcsolyázóknak utmuta-
tás, gyakorlottabbaknak mű-
figurák leírása, számos igen
szép képpel.

Ára 1 ft

*Aigner Lajos könyvkereske-
dése* (Bpest váci-utca 1)

Tartalom: Irányelvek. — Magyar velociped club. — Az «Excelsior-Halifax.» (Képpel). — A tornatanítás a fiúmei gymnásiumban. — Az athletika Pécselt. — Touristika. — A «Neptun» budapesti evezős-egylet győzteseinek névjegyzéke. — Úszás. — Irodalom. — Hirdetések.

Sport ruházati czikkek
a legujabb minták szerint
igen izléses kiállításban és nagy választékban kaphatók
SIGMUND JÓZSEF
kész fehérenemű, vászon és szövöttárú-raktárában
Budapest, IV. ker., Városház-utca 2—4. szám.